POŠTNINA PLAČANA V GOTOVINI

VEČERNIK

Leto XIV. Štev. 60 | TELEFON UREDNIŠTVA: 25—67 UPRAVE: 25—67 in 28—67 POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3, tel. 280 POŠTNI ČEKOVNI RAČUN 11.409 | Maribor, sreda 13. marca 1940 | NAROČNINA NA MESEC Prejeman v upravi ali po pošti 14 din, dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din | Cena din 1·—

Mir med Finsko in Sovjetsko zvezo

Finska delegacija je sinoči v Moskvi sprejela sovjetske mirovne pogoje, po katerih izgublja Finska vso Karelsko ožino z Viipurijem, vso obalo Ladoškega jezera, polotok Ribači, večino otokov in odstopa še polotok Hanko sovjetom v najem — Sovražnosti se ustavijo danes opoldne — Parlament sporazuma še ni ratificiral in obstaja možnost, da ga odkloni in se sestavi nova vlada, ki bo vojno nadaljevala

HELSINKI, 13. marca. Havas. **PO 104 DNEH VOJNE SO BILE SINOČI Z V MOSKVI SKLENJENIM SPORAZUMOM KONČANE SOVRAŽNOSTI MED SOVJETSKO ZVEZO IN FINSKO. FINSKI PARLAMENT SE JE SEŠEL SINOČI POD PREDSEDSTVOM VAINA HAKELE, DA PRETRESE IN SANKCIONIRA POGOJE, KI JIH JE SPREJELA FINSKA DELEGACIJA V MOSKVI. PRIČAKUJE SE, DA BO FINSKI PARLAMENT SPORAZUM TUDI TAKOJ SANKCIONIRAL.**

DOLOČILA SPORAZUMA

MOSKVA, 13. marca. DNB. Z uradne strani javljajo naslednje poedinosti o sovjetsko-finskem mirovnem dogovoru, katerega celotno besedilo sicer še ni znano: **1. Pogodbo o miru so podpisali s sovjetske strani Molotov, Ždanov in poveljnik brigade Vasiljevski, s finske strani pa Ryti, Paasikivi, general Valdenas in prof. Voiotomaa. 2. Po pogodbi se odstopa sovjetski Rusiji vsa Karelska ožina z Viipurijem, vsa obala Ladoškega jezera, polotok Ribaki in deli vzhodne Finske. 3. Sovjetska Rusija dobi v zakup za 30 let in za odplačilo vsote pet milijonov finskih mark, pristanišče in ozemlje Hanko, kjere bo zgradila pomorsko oporišče. 4. Finska se obveže, da ne bo imela v vodah severnega Atlantika svojih vojnih ladij, podmornic in zračnih sil, izvzemši majhne ladje, potrebne za obalno obrambo. 5. Sovjetska Rusija se obveže, da bo umaknila svoje čete iz Petsama. 6. Sovjetska Rusija bo uživala pravice svobodnega tranzita brez carinske kontrole preko Petsama na Norveško in narobe. 7.** V teku leta 1940. se bo zgradila železniška proga od Kandalakta do Kemijärvija. **8.** Mirovna pogodba mora biti ratificirana v teku treh dni. Instrumenti ratifikacije bodo izmenjani v Moskvi. **9.** Dne 13. marca ob 12. uri prenehajo vse sovražnosti na frontah. Dne 15. marca od 10. ure dalje se morajo čete na obeh straneh umakniti za nove državne meje. **10.** Pogajanja o sovjetsko-finskem trgovinskem sporazumu se morajo takoj začeti.

URADNI SOVJETSKI KOMUNIKE

MOSKVA, 13. marca. DNB. Iz uradne strani v Moskvi objavljajo naslednje podrobnosti o sporazumu s Finsko: »Od 7. do 12. marca so bila v Moskvi pogajanja med opolnomočenimi predstavniki Finske ter komisarji Molotovom, Ždanovom in brigadnim poveljnikom Vasiljevskim. Pogajanja so se vodila v cilju ustavitve sovražnosti in sklenitve miru. Besedilo o miru dopolnjuje naslednji komunike: **»Vrhovni svet SSSR in predsednik finske republike so v cilju, da prenehajo sovražnosti in v namenu zavarovati Leningrad, mesto Murmansk in železniško progo Leningrad—Murmansk smatrali za potrebno, da sklenejo mir. Vrhovni svet komisarjev je s svoje strani imenoval v pogajanja Vjačeslava M. Molotova, Andreja A. Ždanova in poveljnika brigade Aleksandra M. Vasiljevskega. Predsednik finske republike je delegiral v mirovni odbor Hustija Paasakivija, generala Karla R. Valdenasa in prof. Vaine Voiotomaa. Opolnomočenci so po vsestranskem razpravljanju sklenili naslednji sporazum: 1. Meja med sovjetsko Rusijo in Finsko bo potegnjena po ozemlju tako, da bo vsa Karelska ožina z mestom Viipurijem in zalivom ter otoki, dalje severna obala Ladoškega jezera z mesti Keksholm, Sortavala, Suojärvi, nekateri otoki v Finskem zalivu ter ozemlje vzhodno od Merkijärvija z mestom Kuolajärvijem in delom Ribiškega polotoka, dalje polotok Srednij pripadlo sovjetski Rusiji. Mešana komisija predstavnikov obeh držav bo potegnila točnejšo mejo. 3. Obe državi se bosta izogibali vsakršnega napada proti eni izmed njih in ne bosta zaključili nobenih pogodb z zvezami, ki bi bile naperjene proti njima. 4. Finska republika je pripravljena odstopiti sovjetski Rusiji polotok Hanko za 30 let in za vsoto osem milijonov finskih mark odškodnine ter vse teritorialne vode polotoka tri milje na sever in zahod, pet milj na jug in vzhod. Dalje dobe sovjeti še nekatere bližnje otoke, ki jih določa zemljevid, priložen pogodbi. Sovjeti imajo pravico, da na Hankoju vzdržujejo za svoj denar potrebna oporišča, čete in letala. V teku 10 dni po podpisu te pogodbe umakne Finska svoje čete s Hankoja, ki prehaja po tem v upravni sistem Sovjetske unije. 5. Sovjeti se obvežejo umakniti svoje čete iz Petsama, ki ga je sovjetska Rusija prostovoljno odstopila Finski že l. 1920. Finska se pa obveže, kakor že v pogodbi 1920, da v vodah Ledenega oceana na severu ne bo imela vojnih ladij, izvzemši manjše ladje izpod 100 ton. V vodah Petsama ne sme imeti Finska več kakor 15 vojnih ladij, nobenih podmornic ali nosilcev letal. Tudi ne bo tu gradila vojnih luk, arzenalov pa le toliko, kolikor jih je treba za obstoječo mornarico. 6. Sovjetska unija in njeni državljani dobe od Finske dovoljenje za svoboden prehod preko Petsama v Norveško in narobe, kakor je bilo predvideno že 1920. Sovjeti imajo pravico, postaviti v Petsamu svoj konzulat. Blago, ki bo šlo iz Rusije v Norveško preko Petsama, je izločeno od vsake finske carinske kontrole. Kontrola se bo vršila po običajnih predpisih mednarodnega prava. Sovjetski neoboroženi avioni imajo pravico vršiti letalsko službo med Rusijo in Norveško. 7. Finska vlada daje sovjetom pravico svobodnega tranzita med Rusijo in Švedsko. Finska in sovjetska Rusija bosta, če mogoče še letos, zgradili vsaka na svojem ozemlju železnico, ki bo vezala Kandalakti s Kemijärvijem. 8. Po uveljavljenju mirovnega dogovora se začno trgovinska pogajanja obeh držav. 9. Pogodba stopi v veljavo, čim bo podpisana. Ratificirana bo kasneje. Ratifikacijski dokumenti bodo zamenjani v Moskvi v roku 10 dni. Pogodba je napisana v dveh originalnih listinah v ruskem, finskem in švedskem jeziku. Dodan je dopolnilni protokol, v katerega so vnešene formalnosti o umiku sovjetskih in finskih čet na nove meje.«**

FINSKI PONOČNI DEMANTI

HELSINKI, 13. marca. Havas. Ponoči ob 2.15 je finska brzojavna agencija dala listom naslednjo informacijo: **»Mnogo tujih radiopostaj je razširilo vesti o podpisu miru med sovjeti in Finsko. Doslej ni dospela od finske delegacije še nobena vest, ki bi potrdila tak podpis.«**

MOŽNOST ODKLONITVE RATIFIKACIJE

HELSINKI, 13. marca. Havas. V nekaterih političnih krogih Finske izražajo možnost, da bo parlament danes odbil sovjetske pogoje za mir. Ni izključeno, da bo vlada odstopila. V tem primeru bi bilo mogoče, da pridejo na oblast ljudje, ki bi bili pripravljeni voditi boje do končne zmage. Nekateri so mnenja, da je nemška agencija DNB razširila neresnično vest, da je finski parlament stvarno že podpisal mirovne pogoje, samo zato, da bi preprečila eventualno zavrnitev ratifikacije.

POLOŽAJ V PARLAMENTU

STOCKHOLM, 13. marca. Agex. Kakor se je izvedelo iz Helsinkov, je zasedal finski parlament zadnje tri dni skoraj neprenehoma noč in dan, a seje so bile strogo tajne. Vmes so bili le kratki presledki. Vsaka vest, ki je prispela iz Moskve o pogajanjih med finsko in sovjetsko delegacijo, je prišla takoj v pretres. Seje so bile baje zelo burne. **Izgledalo je, da je velika večina poslancev proti sklenitvi miru pod tako ostrimi pogoji. Toda tudi pritisk z raznih strani je bil velik in pod tem pritiskom so se poslanci drug za drugim vdajali. Danes se je parlament sešel k odločilni seji, na kateri je stavljen dokončno pred alternativo, da sporazum, ki je bil sklenjen med finsko in sovjetsko delegacijo v Moskvi, sprejme ali odkloni.**

KRIZA V VLADI

AMSTERDAM, 13. marca. Havas. Po vesteh iz Helsinkov **sta zaradi podpisa sovjetsko-finskega mirovnega sporazuma odstopila dva minstra: Nikanel, minister finske narodne obrambe, in prosvetni minister Hanula. Finski parlament se bo sestal danes k odločilnemu zasedanju. Komunike o sporazumu še ni bil izdan.**

ITALIJANSKI KOMENTARJI

RIM, 13. marca. Rimski listi prinašajo članke o sklenjenem miru med sovjetsko Rusijo in Finsko ter z živahnim priznanjem naglašajo dejstvo, da je prišlo do sporazuma in okrepitve miru. »Mesaggero« poudarja, **da so finska popuščanja do sovjetov dejansko le priznanje pravic do ozemlja, ki si ga je na obalah Baltika in v zaledju zagotovila že caristična Rusija. Koncesija z odstopom Karelske ožine je le dopolnilo teženj, ki jih je imela že stara Rusija, zavarovati zaledje Kronštata in važnih pomorskih arzenalov v vsem zalivu tja do Leningrada.** Moskva ni s tem le zagotovila varnost Leningrada, temveč je odstranila vsak poizkus, da bi kdor koli ogražal sovjetsko mornarico pred vrati Kronštata, pomembnega oporišča, na katerega je opozarjal v parlamentu že Daladier.

PRVI FRANCOSKI KOMENTARJI

PARIZ, 13. marca. Havas. Listi so prepozno dobili vest o sklenitvi sporazuma med finsko in sovjetsko delegacijo v Moskvi, zato davi še niso mogli objaviti komentarjev. Le nekateri listi govore o tem sporazumu z lastnega stališča, drugi pa se omejujejo le na objavo brzojavnih poročil. Diplomatski urednik »Petit Parisiena« pravi v svojem komentarju pod naslovom **»Dan groze v Helsinkih«:** Finska vlada in parlament sta preučevala tekom vsega včerajšnjega dne pogoje za sklenitev miru, o katerih so sovjetski in finski delegati razpravljali v Moskvi. Ta tragična posvetovanja so se nadaljevala kasno v noč. Pisec vprašuje, ali ni bil na Finsko vršen z gotove strani pritisk, da sprejme sovjetske pogoje in odstopi eno svojih najlepših pokrajin Sovjetski zvezi, samo zato da obvaruje ostalo ozemlje pred nadaljnjimi vojnimi grozotami? **Ali pa odločitev morda še ni padla in se bo Finska odločila zbrati vse svoje sile do zadnjih in oprta na zavezniško pomoč voditi dalje boj proti osvajevalcem in uničevalcem njene neodvisnosti? Ti vprašanji si postavlja Evropa in ves svet.** Petnajst minut po polnoči je sovjetski radio javil, da je sklenjen sporazum o miru med Finsko in Sovjetsko zvezo. Žrtev je bila doprinešena. Kmalu bomo izvedeli za besedilo sporazuma in pogoje miru. Predvsem bo ta mir breme za Finsko.« Drugi listi pišejo obširno o govoru, ki ga je imel Daladier včeraj v parlamentu. Leon Blum izraža obče mnenje francoskega tiska, ko pravi v »Populaireu«: **Obstajala je nujna dolžnost povedati javno, kakor je to storil Chamberlain v ponedeljek prvič v angleškem parlamentu, da sta Anglija in Francija pripravljeni odzvati se z vso svojo bojno silo apelu Finske.**

Sovjeti proti novim pustolovščinam

NEW YORK, 13. marca. LRP. **»New York Post« poroča iz Moskve, da Sovjetska zveza po sklenitvi miru s Finsko nima, vsaj za enkrat, nobene namere lotiti se kakih novih pustolovščin. Stalin in Molotov sta zadovoljna s tem, kar sta dobila na Poljskem in sedaj še na Finskem, s či-mer je zlasti zavarovan Leningrad in Finski zaliv. Sovjetska zveza se more sedaj zanašati samo nase, zato se ne bo spuščala v kako novo vojskovanje niti na jugovzhodu niti na Bližnjem vzhodu. Sovjeti se predobro zavedajo, da so se tekom bojnih operacij na Finskem pokazale mnoge slabosti rdeče vojske, ki v boju s šibko Finsko niso rodile fatalnih nasledkov, ki pa bi jih utegnil močnejši nasprotnik krvavo izkoristiti. Zaradi tega ni mogoče pričakovati kakih novih zapletljajev, v katerih središču bi stala Sovjetska zveza.**

Angleški delavci za posojilo

LONDON, 13. marca. Reuter. **Glasilo delavske stranke »Daily Herald« je objavil včeraj uvodnik, v katerem je pozval svoje pristaše, da po vseh svojih močeh sodelujejo pri vpisovanju angleškega vojnega posojila v višini 300 milijonov funtov šterlingov. Posojilo, ki se je pričelo včeraj vpisovati, bo danes že v celoti podpisano.** Kakor poročajo iz Camberre, je tudi avstralska vlada razpisala podpisovanje vojnega posojila v višini 18 milijonov funtov šterlingov. **Posojilo je bilo vpisano že tekom dopoldneva.**

PROMETNI SPORAZUM MED RUSI IN ROMUNI

BUKAREŠTA, 13. marca. Agex. **Med Sovjetsko zvezo in Romunijo je dosežen sporazum v vprašanju lokalnega obmejnega prometa. Ta sporazum bi utegnil ugodno vplivati tudi na popustitev napetosti v političnih odnošajih med obema državama.**

Maribor, 13. marca.

Z ustanovitvijo slovenskega dela Samostojne demokratske stranke se je pojavila v našem javnem življenju nova politična organizacija, ki ji je odmerjena nenavadno važna naloga že v najbližjem času, in ki je že sedaj osnovno premaknila pozicije posameznih strank v Sloveniji ter močno dvignila politične izglede našega, v zadnjih letih tako obupno zamočvirjenega javnega življenja. Politično niso bili Slovenci nikoli na višku, vsa naša preteklost je zelo siromašna na svetlih trenutkih — toda to, kar vidimo danes okrog sebe, je tako klavrno betežno, tako neizmerno nebogljeno, da bi vsak drugi narod že zdavnaj pometel s takim stanjem že iz razlogov elementarne javne higiene in najnujnejšega ljudskega dekoruma.

V trenutku, ko se v skupni državi zaključuje dvajsetletni, često tragični boj med Srbi in Hrvati in se odpirajo nove svetle perspektive naši narodni in državni skupnosti, kje smo Slovenci, kaj hočemo, kako sodelujemo pri tem velikem delu, ki je za nas še bolj važno in bitno kot za brate Srbe in Hrvate, ker smo geografsko najbolj eksponirani del države? Kakor smo šli prej brezbrižno preko zgodovinskega spora naših dveh najbližjih bratov in le kovali iz njega bedne strankarske koristi, misleč, da ravno s tem očitujemo svojo politično in državno razgledanost, tako smo sedaj pri konstruktivnem delu spet odsotni. Še več: V Sloveniji smo že tako daleč, da ne moremo niti več govoriti o kakem načelnem boju. Od prejšnje SLS, s katero nismo soglašali, kateri smo bili nepomirljivi protivniki, kateri pa nismo mogli odrekati izvestne načelnosti in programa in pomena v narodu, je danes še ostalo na vrhu to, kar niti več prejšnji klerikalizem ni in je daleč izpod vsega tega.

Na drugi strani pa imamo stranko JNS, ki je po drugi poti izvršila isto metamorfozo. Pozabila je na svoj prvotni program, zatajila isto tako svojo idejno vsebino. Še danes bi hotela monopolizirati zase napredni življ v Sloveniji in to v imenu neke svoje formalne organizacije. Ta napredni svobodoljubni življ se pa zaveda, da današnja JNS ni več njegova prvotna demokratska stranka. Tako je tudi ta druga glavna stranka v kratkem desetletju prenehala biti po zaslugi svojih modrih voditeljev in po pasivnosti svojih pristašev, ki se v danih razmerah niti niso mogli uveljaviti, kar je bila in kar je pomenila v našem javnem življenju — namesto te, vsaj do neke mere životvorne stranke, so ostali na poprišču le izcedki. V tem svojstvenem, nenaravnem položaju je potemtakem naravno le to, kar danes vidimo, da pomenimo Slovenci v tem velikem času državnega in narodnega preroda manj kot nič in da se gleda na nas iz Beograda in iz Zagreba tako, kakor se pač gleda. Obema taboroma gre nesporna zasluga, da sta zapravila prav poceni naš skromni renome.

V teh razmerah se vsiljuje pristašem SLS in JNS dolžnost, da v zadnjem trenutku, vočigled dogodkom pri nas in po svetu, rešijo čast in pomen našega naroda, s tem da dvigajo znova njegovo javno življenje vsaj do onega nivoja, na katerem je stalo, preden je zdrknilo do današnje nižine. Kako bodo pristaši SLS to storili, je njihova stvar, za svobodoljubno Slovenijo v vseh njenih niansah je politični in idejni prerod in je strnitev njenih sil že podana po naravnem pojavu Samostojne demokratske stranke v našem političnem življenju. Pristaši svobodne Slovenije vidijo v idejnem in stvarnem programu, v sijajni tradiciji SDS, ki v dvajsetletni opoziciji ni nikoli klonila, ki je šla ravno za svojim ciljem, logični razplet in rešilno izhodišče za vse Slovence, ki niso še nehali verovati v razvojne možnosti svojega naroda.

Naše javno življenje je nujno potrebno očiščenja in pomlajenja. Zaradi nas samih, pa zaradi države, ki nam je skupna. Politična brezglavost in propadanje v topem strankarskem egoizmu, je zlasti v sedanjih razmerah lahko usodna. Na ta način se ustvarjajo najplodnejša tla najabsurdnejšim razpletom, ki izročajo obstoj naroda in države igri slučaja, naključju dogodkov, da se lahko dalje ribari v kalnem.

Današnji čas teria odrejenih načel v narodnem in mednarodnem pogledu. Terja zlasti vere v ideale lastnega naroda in v moč države, vere v povezanost naše usode z usodo jugoslovanske skupnosti. Naš svobodoljubni življ se danes združuje v SDS, ker čuti, da mu je ta povezanost podana predvsem v tej stranki, ki združuje na isti liniji in po istem načelu ravnopravnosti i Slovence i Hrvate i Srbe. V tej ravnopravnosti vidi obenem dejansko izraženo načelo demokracije, od katere edino pričakuje višjega in višjega napredka naše narodne kolektivitete. Z uveljavljenjem te vodilne ideje in stranke, ki je nositeljica, se mora nujno dvigniti tudi ves nivo našega političnega življenja, kar moramo vsi brez razlike samo želeti, da rešimo v viharju današnjih dni vsaj čast svojega naroda.

Argus

Odmevi Ribbentropovega obiska v Rimu

Nemški zunanji minister zopet v Berlinu - Zanimive ugotovitve italijanskih listov - Papeževo stališče do miru - Sporazum z Anglijo v ospredju italijanskega zanimanja

BERLIN, 13. marca. DNB. **Minister von Ribbentrop se je vrnil ob 22.40 v Berlin. Na postaji sta ga sprejela državni tajnik Weiszäcker in namestnik šefa protokola, apostolski nuncij Orsenigo, madžarski poslanik in zastopnik obolelega italijanskega poslanika.**

DVOJE UGOTOVITEV

RIM, 13. marca. Exchange Telegraph. Italijanski listi se še vedno ukvarjajo z obiskom nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa v Rimu in pravijo, **da je sprejem, ki ga je bil povsod deležen, mogel prepričati o iskrenem prijateljstvu, ki obstaja med Italijo in Nemčijo, a tudi o odločni volji Italije, da bo še dalje vztrajala na svojem stališču, ki ga je zavzela nasproti sedanjemu evropskemu vojnemu konfliktu. Ni se prav nič spremenilo, kar bi moglo Italiji narekovati kako drugačno postopanje od dosedanjega.**

STALIŠČE VATIKANA

VATIKAN, 13. marca. Havas. »Osservatore Romano« piše, da je državni tajnik kardinal Maglione vrnil von Ribbentropu obisk v nemškem poslaništvu. Povodom Ribbentropove avdience pri papežu piše vatikansko glasilo, **da je papež nemškemu zunanjemu ministru ponovno izrazil najostrejši protest proti preganjanju katoličanov v zasedenih krajih, kakor tudi v Nemčiji sami.** Kakor je bilo mogoče izvedeti iz drugega vira, **je papež odklonil vsako podporo za sklenitev miru, ako bi Nemčija dalje vztrajala pri tem, da obdrži nadoblast nad Poljsko in Češko, dočim naj bi se za Avstrijo določilo svobodno glasovanje. Po odhodu od papeža je bil von Ribbentropp zelo bled in vznemirjen.**

GLAS IZ AMERIKE

NEW YORK, 13. marca. Havas. V zvezi s poizkusi zbližanja med Vatikanom in Nemčijo stavi velik nemški list »New York Staats Zeitung« vrsto vprašanj na odpravnika poslov nemškega poslaništva, Tomsena zaradi njegovega nedavnega govora, v katerem je napadel katoličanstvo. »Čudimo se, pravi list, »da je visok nemški diplomat mogel vprav v trenutku, ko je Ribbentrop potoval v Rim, v nevtralni državi govoriti proti mednarodnemu katoličanstvu. Takšni nastopi ne morejo služiti odstranitvi ovir za zboljšanje odnošajev med narodi.«

SPORAZUM Z ANGLIJO

Rim, 13. marca. Agex. **V Italiji posvečajo večjo pozornost sporazumu z Anglijo v premogovni aferi kakor obisku von Ribbentropa.** Skoraj vsi listi izražajo zadovoljstvo, da je bil sklenjen ta sporazum. **Z enakim zadovoljstvom ugotavljajo tudi, da je Anglija obljubila povišati svoje dosedanje dobave premoga Italiji za 100 odstotkov, to je na 4 milijone ton na leto.** Pričakuje se, da bo mogoče sporazumeti se tudi glede cene angleškega premoga. Splošno se dalje pričakuje, **da bo ta sporazum podlaga za še nove gospodarske sporazume, zlasti glede dobav težke italijanske industrije Angliji. Zatrjuje se tudi, da bo Anglija naročila v italijanskih ladjedelnicah več ladij.**

Mirovna akcija med zavezniki in Nemčijo?

WASHINGTON, 13. marca. LRP. **Predsednik senatnega odbora za zunanje zadeve je v razgovoru z zastopniki tiska izjavil, da obstajajo zelo tehtni razlogi za verovanje, da bo v kratkem sklenjen mir med Finsko in Sovjetsko zvezo ter da bo doseženo nato tudi premirje med Anglijo in Francijo na eni ter Nemčijo na drugi strani. Vprašanje miru med Finsko in Sovjetsko zvezo se že odločuje, dočim se vprašanje 30 dnevnega premirja med zavezniki in Nemčijo tudi že preučuje po diplomatski poti med Londonom, Parizom in Berlinom.**

Še en sporazum med Moskvo in Berlinom

MOSKVA, 13. marca. Exchange Telegraph. Komsomolskaja Pravda, glasilo komunističnega naraščaja, objavlja govor glavnega tajnika komunističnih mladinskih organizacij Mihajlova, v katerem je dejal, **da je Sovjetska zveza podpisala dne 23. avgusta lani z Nemčijo dogovor o zadušitvi krščanske ideologije, ker je nasprotna ideji totalitarnih držav. Ta sporazum je v prvi vrsti naperjen proti katoliškemu duhovništvu. Obe stranki sta sklenili obveščati se o tem vprašanju. Boj proti krščanstvu je velike važnosti, enako za Sovjetsko zvezo kakor za Nemčijo že zaradi razdelitve Poljske. Sodelovanje med obema pa ima vendarle neke meje. Sovjetsko sovraštvo nasproti veri temelji na naukih Karla Marxa, nemško pa na teorijah nacionalnega socializma. To je tudi glavni razlog, da se nista mogli sporazumeti glede akcije proti Židom.** Sovjetska zveza ne more dovoliti, da bi pravoslavno duhovništvo v onem delu Poljske, ki je pripadel Nemčiji, uživalo svobodo akcije, ker je znano, da je bilo vedno najbolj sovražno Sovjetski zvezi. Protikrščanski boj se bo nadaljeval, sredstva za to bosta pa dajali skupno Sovjetska zveza in Nemčija.

Konference Sumnerja Wellesa v Londonu

LONDON, 13. marca. Reuter. Sumner Welles je včeraj konferiral z voditeljema angleške delavske stranke, majorjem Attleejem in Greenwoodom. Opoldne se je sešel s Sinclairom, popoldne pa s Churchillom. **O razgovoru med Sumnerjem Wellesom in Chamberlainom je bilo mogoče izvedeti, da se je Rooseveltov odposlanec zanimal pred vsem za mirovne akcije Anglije, odnosno za pogoje, ki bi jih Anglija stavila v primeru, ako bi se pričela kaka mirovna pogajanja.** Dalje se je pa zavzel tudi za to, da bi bili v novi organizaciji Evrope po sklenjenem miru dovolj upoštevani in zavarovani gospodarski interesi Zedinjenih držav Severne Amerike.

Državne prostovoljske obveznice

BEOGRAD, 13. marca. V zvezi z izdajanjem 4% državnih obveznic namesto zemlje izjavlja odbor Zveze vojnih prostovoljcev: Oddelek finančnega ministrstva je začel od 10. januarja dalje izdajati 4% državne obveznice za vojne prostovoljce namesto zemlje. Vsak naj se z njimi okoristi in jih naj ne oddaja špekulantom, ki bi hoteli obveznice prevzeti daleč pod njihovo ceno. Oni prostovoljci, ki so v denarnih stiskah, lahko te obveznice vnovčijo v Poštni hranilnici ali Državni hipotekarni banki s pomočjo lombardiranja. Ti zavodi prejemajo obveznice le od prostovoljcev osebno v iznosu 40% posojila od nominalne vrednosti. Glavni odbor daje vsakemu posameznemu interesentu na zahtevo posebna navodila o tem. Obrnejo naj se na Zvezo vojnih dobrovoljcev, Beograd, Moliereova ul. 24, tel. 41039.

NOVE VATIKANSKE ZNAMKE

VATIKAN, 13. marca. Havas. Ob obletnici papeževega kronanja so dali v promet nove vatikanske znamke in denar s papeževim likom.

PATRIARŠKA KONFERENCA V JERUZALEMU

JERUZALEM, 13. marca. Havas. Prvič po l. 1843 bo v Jeruzalemu zasedanje treh patriarhov pravoslavne cerkve iz Aleksandrije, Jeruzalema in Antiohije.

Novo oboroževanje Amerike

WASHINGTON, 13. marca. Havas. **Predstavniški dom je izglasoval zakonski predlog o povečanju mornarice in ga izročil senatu. Že v teku letošnjega leta bo mornariški kredit povečan za 655 milijonov dolarjev. Predlog ima v načrtu gradnjo 1000 letal, 21 novih vojnih ladij, med njimi so nosilci letal in križarke, podmornice in 22 pomožnih ladij.**

Čangkajšek se ne bo vdal

ŠANGHAJ, 13. marca. Havas. **V Nankingu se vrše priprave za ustanovitev osrednje kitajske vlade pod japonskim protektoratom. Proklamacija nove vlade bo izdana še pred 1. aprilom. Iz Čungkinga pa poročajo, da se bo maršal Čangkajšek bojeval dalje in ni pod nobenim pogojem pripravljen skleniti kakršen koli kompromis z Japonci. V Čungkingu tudi ne verujejo, da bi Sovjetska zveza ustavila Kitajcem dobave vojnega materiala.**

NEMCI IZGUBILI 50 PODMORNIC

LONDON, 13. marca. Havas. **Število potopljenih nemških pormornic je naraslo na 50. Veliko število nadaljnjih nemških podmornic je težje poškodovanih. Od začetka vojne sta bile vsak teden potopljeni dve do štiri nemške podmornice.**

V ANGLIJI MED VOJNO NE BO VOLITEV

LONDON, 13. marca. Exchange Telegraph. **Po sporazumu med vladno večino in opozicijo, za časa vojne v Angliji ne bo nobenih volitev. Zaradi tega bodo mandati spodnje zbornice podaljšani za eno leto. V svetovni vojni je bilo trajanje poslanskih mandatov trikrat podaljšano.**

DVIGANJE OSTANKOV NEMŠKE KRIŽARKE

MONTEVIDEO, 13. marca. Havas. Ostanke »Admirala Grafa von Spee« so začeli dvigati iz morja.

Obsodbe v Doberškovem procesu

MARIBOR, 13. marca. Danes po 12. uri je bila v prevaljskem procesu razglašena razsodba, po kateri so obsojeni: učitelj in bivši poslanec Karel Doberšek s Prevalj na 4 mesece zapora in 600 din denarne kazni; delavec Matija Vavče s Preškega vrha na 3 mesece zapora in 1000 din globe; posestnik Beno Kotnik iz Podkraja na 3 mesece in Adalbert Kramberger s Preškega vrha tudi na 3 mesece, a oba zadnja le pogojno. Podrobno poročilo objavimo jutri.

Mariborska napoved. Včeraj je bil letošnji najtoplejši dan. Pretežno oblačno in malo vetrovno vreme. Obetajo se padavine. Včeraj je bila najvišja toplota +11.8, danes najnižja +0.6, opoldne +9.4 — snega je še 13 cm.

Borza. Curih, 13. marca. Devize-Beograd 10, Pariz 9.52, London 16.80, Newyork 446, Milan 22.52, Berlin 178.75, Praga 5.50, Sofija 3.30, Budimpešta 79½, Atene 3.55, Bukarešta 3.40.

Če gre politična kultura navzdol

„Demantiji so vedno sumljivi; saj jim še sami ne verjamete!" je rekel Clemenceau

Ljubljana, 12. marca.

Naš čas je tak, da se že ničemur ni več čuditi. Pojma »nemogoče« kmalu ne bomo več poznali, ker je vse postalo mogoče. Logika je dandanes postavljena na glavo, prav imajo samo protislovja. To velja zlasti za politiko.

Če bi bil pred letom dni kdo resno trdil, da bosta Hitler in Stalin nekoč zaveznika, bi se mu vsi ljudje smejali. Ker smo že pri tem, naj mimogrede omenim kot zanimivost, da so v Beogradu že tri mesece pred sklenitvijo nemško-sovjetskega pakta imeni zaupna poročila, da se nekaj takega pripravlja, niso pa seveda verjeli. Preprosto niso mogli verjeti taki več kot stoodstotni neverjetnosti. No, pa se je pri tej priliki vsaj to pokazalo, da imamo mi dober secret service, in to je tudi nekaj vredno.

Torej dandanes je vse mogoče, zlasti v politiki. Saj doživljamo take primere tudi med domačimi plotovi. Ni še tako dolgo, ko smo gledali ginljiv prizor, kako sta se na govorniški tribuni dva zaveznika bratsko objela in poljubila. In je tisto občinstvo navdušeno ploskalo in so tisti listi slavospevljali: Zvestoba za zvestobo, nič je ne more ločiti... A kaj se je kmalu zatem zgodilo? Da je zavezník zavezniku skočil v hrbet in mu spodnesel stolček. Pa naj se sedaj čudimo, če bi lepega dne taista možaka spet gledali v bratskem zagrljaju? Prosim vas, saj sta politika in v politiki je najverjetnejše tisto, kar se zdi neverjetno. Zato je bolje nič ne demantirati. »Demantiji so vedno sumljivi,« je zaklical nekoč v francoski zbornici opozicionalec Clemenceau gospodom ministrom. »Saj jim še sami ne verjamete!«

— Ampak vse to bi navsezadnje ne bilo nič hudega in se dá opravičiti z argumentom »praktična politika«, če ne bi šlo pri tem za moralno stran! — tako mi je dejal tovariš, slovenski kulturni delavec, ko sva se pogovarjala o teh rečeh. — Tukaj je vse zlo: demoralizacija, ki je pokvarila značaje. In ki okužuje vse naše javno življenje.

Mož ima gotovo prav. Z našo politično kulturo gre navzdol namesto navzgor, to bridko občutimo in opažamo na vsakodnevnih pojavih. Smo na primer nedavno videli nastopiti nekega političnega starešino s člankom, polnim naukov mladini, stopajoči v politično areno. Mož je imel dober namen, ni dvoma. Toda ni si mogel kaj, da ne bi bil pri tem zapisal besede, ki je nevarno zadišala po denunciantstvu. Ni čuda, da se je na prizadeti mladinski fronti dvignil vihar ogorčenja. Ampak zanimivo in značilno je to: da se mož sam niti ni zavedal, kaj je zagrešil. In se je užaljen umaknil in bo živel v prepričanju, da se mu je storila krivica.

In smo pri drugi priliki slišali govornika, kako je obsojal ovaduštvo in v eni sapi pa sam krepko ovajal na desno in levo, da se je kar prašilo. (In je seveda s svojim govorom dosegel ravno nasproten efekt, kot je nameraval.) Pa se moramo tudi tukaj vpraševati: Ali je to nezavednost ali cinizem? Naj bo eno ali drugo, vsekakor izpričuje kaj žaltavo politično moralo, milo rečeno.

Današnji naši politični condottieri, ki zaman vabijo mladino pod svoje zastave, mislijo, da so tega odpora krivi tuji vplivi. To je fatalna zmota. Krivi so tukaj največ sami. Kakšen zgled pa so oni dajali? Kaj je morala gledati naša dozorevajoča mladina vsa ta leta na slovenski politični pozornici? Partizansko vojno, ki zanjo ni druge označbe kot: gnusoba nad gnusobo. V ta boj naša zdaj dozorela mladina noče. Noče, hvala Bogu. In tu je tista kritična točka, kjer se je odprl prepad med starimi in mladimi, in ki ga more premostiti samo tisti, ki prihaja k mladini kot dober tovariš, z razumevanjem in brez predsodkov in brez sumničenj. **ejo.**

Odnošaj med delom in kapitalom

»ČIM VEČ DELA IN TEM PRAVIČNEJŠA PLAČA«

Podpredsednik HSS inž. Košutić je sprejel člane novega upravnega odbora Zveze hrvatskih privatnih nameščencev, ki so mu izrazili željo, da se osnuje socialno-gospodarski svet. Tako naj bi se vzpostavilo krepko sodelovanje med hrhatskim gospodarstvom in hrvatskimi nacionalnimi sindikati. Senator inž. Košutić je med drugim odgovoril, da »bo postavljena zakonska baza za izvedbo socialne pravice, kar pa mora biti po določenem sistemu. Zavedamo se, da smo močni, tako močni, da lahko priznavamo tudi pogreške. Delodajalci so v današnjem času kakor vsi činitelji, ki proizvajajo, potrebni. Mejo socialne pravičnosti določa pri tem ves narod, ki ne trpi parazitov. Pripravljamo uredbo o ureditvi odnošajev med delom in kapitalom, ki predvideva zakonsko sodelovanje obeh činiteljev. Hrvatski nameščenci so pokazali, da so najboljši tolmači programa HSS. Naše sile moramo zdaj razporediti tako, da bodo rezultati maksimalni. **Ni naš cilj: »Čim manj dela, pa tem višja plača« nego »Čim več dela in tem pravičnejša plača«. Socialno krivico moramo popraviti ter napraviti konec eksploataciji naše delavne sile.«**

Kdo je za iskreno sodelovanje s KDK

Ob priliki ustavitve »Srbskega Glasnika« piše »Hrvatski dnevnik«: »Pisca in idejna izdajatelja prepovedanega lista, Branimir Petrović in Vojin Ilić, avtorja znane knjige »Politika sporazuma in izgledi za boljšo bodočnost« sta izjavila, da sta list ustanovila zato, da bi bil tolmač srbskih narodnih slojev in njihovega razpoloženja do vprašanj državne politike, posebno še do politike narodnega sporazuma, kakor jo vodi Kmečko demokratska koalicija. List se je zalagal za popolno demokracijo, federacijo in socialno pravičnost. V tem smislu pisca želita, da se izvrši med političnimi grupacijami in poedinci v interesu širokih narodnih slojev tako Srbije kakor vse države načelno, praktično in politično razčiščevanje pogledov ter da se končno zna, kdo je in kakšen je predstavnik Srbije, kdo je za pravo, iskreno sodelovanje s Kmečko demokratsko koalicijo.«

Odmev bivanja Duhamela v Zagrebu

Beograjske »Srpske narodne novine« napadajo člana Francoske akademije Duhamela zaradi njegovih izjav, ki jih je dal v Zagrebu. Očitajo mu stavke, med drugim, da je enačil značaj hrvatskega naroda s francoskim, da imajo Hrvati mnogo skupnih potez s Francozi, da je Hrvatska katoliška zemlja kakor Francija ter da more med obema državama obstajati samo zakon ljubezni brez sporov. List nadaljuje: »Mi bomo Duhamelove izjave analizirali v prihodnji številki. Zdaj samo želimo, da se nam pove, katere so ideje, o katerih je govoril Duhamel in v čigavem imenu je tako govoril. Dejal je: »Mi smo v Franciji z največjim zanimanjem spremljali napore za sporazum«, dalje »Imel sem priliko, izraziti dr. Mačku, s kakšno skrbjo smo pričakovali rešitev hrvatskega položaja v Jugoslaviji in s kakšnim veseljem smo to učakali.« Kdo so ti v Franciji, ki so bili v skrbeh, se veselili in z radostjo dočakali? Ali je bil to ves francoski narod ali samo vladajoči krogi? Ali nekdo povsem tretji? Nekdo, ki se je veselil tudi tedaj, ko je vsa Jugoslavija plakala? vprašuje na kraju list.

„Samouprava" o politiki sporazuma

»Sporazum je prinesel poraz samo tistim, ki niso želeli konsolidacije Jugoslavije. Sovražniki notranjega reda in okrepitve države so bili dolgo časa po sporazumu iznenadeni, preden so prišli do sape. Ko so se zbrali, so začeli ostro napadati spravo med Srbi in Hrvati. Tem so se pridružile tudi nekatere politične skupine. Obsojamo ene kakor druge. Jugoslavija ne more obstajati brez sporazuma, brez vzajemnega sodelovanja med Srbi, Hrvati in Slovenci. Kdo si upa zavreči vse žrtve, ki so padle za Jugoslavijo, kdo sme rovariti za razedinjenje Srbov, Hrvatov in Slovencev? Hrvatska je dobila svoj narodni teritorij, svoj sabor in bana. Srbom je uspelo, da sodelujejo pri okrepitvi države s pravimi predstavniki Hrvatov. Dr. Maček je spoštovanja vreden človek, globoko naroden in veren državljan. Ljubi Hrvatsko, prav tako Jugoslavijo. On ni izdajica, pač pa tisti, ki podtikajo peklenske stroje in delajo proti sporazumu. Sporazum je veliko in modro državniško delo, je neminljiva državna potreba, najzanesljivejši instrument državne politike. Samo preko njega se lahko ustvarijo želje Srbov, Hrvatov in Slovencev« zaključuje beograjsko glasilo JZR »Samouprava« svoj članek.

Posveti dr. Mačka v Beogradu. Ob prihodu v Beograd se je dr. Maček dalje časa posvetoval z ministrom dr. Smoljanom glede razmer v Subotici. Popoldne je imel daljšo konferenco s predsednikom vlade Cvetkovićem, ob 18. je bil sestanek ministrov dr. Šuteja in dr. Konstantinovića, ki sta razpravljala z dr. Mačkom o važnih tekočih vprašanjih.

Minister dr. Budisavljević obolel. Predsednik SDS in minister za socialno politiko dr. Srgjan Budisavljević je laže obolel na gripi. Ostal bo nekaj dni doma.

Madžarski list »A NEP« je začel kot glasilo madžarske manjšine izhajati v Zagrebu. Urednik je dr. Ivan Nagy. Prej je izhajal list v Novem Sadu in Osijeku.

NEZADOVOLJSTVO ZARADI DOGODKOV V BANJI LUKI

Še pred dnevi je bilo sporazumno sklenjeno, da v novo imenovani občinski svet Banja Luke ne bodo šli zemljoradniki, pristaši HSS in SDS ter ministra dr. Kulenovića. Iz Beograda je pa prispel bivši minister dr. Miljuš ter imel v banski palači sestanek z ministrom dr. Čubrilovićem. Novo imenovani načelnik mesta Tabaković in zemljoradniški občinski svetniki, ki so preklicali svoj prvotni sklep, so nato prisegli. Predstavniki KDK so imeli konferenco ter ugotovili, da so zemljoradniki kot partnerji v vladi in v politiki sporazuma kršili prvotni sklep. Glavna intriga pri vsem tem je naperjena proti ministru dr. Kulenoviću, katerega je načelnik Tabaković očividno zapustil. Vodstvo KDK bo vložilo protest, kateremu se bo gotovo pridružil tudi dr. Kulenović.

ZVEZA HRVATSKIH UČITELJSKIH DRUŠTEV

V prvih dneh preteklega meseca so hrvatski in srbski učitelji iz nove banovine Hrvatske, zbrani po svojih delegatih v Zagrebu, **likvidirali dosedanjo** organizacijo Jugoslovanskega učiteljskega udruženja ter obnovili svojo 46letno Zvezo hrvatskih učiteljskih društev, ki je bila leta **1931. razpuščena.** V organizaciji JUU ni bil nikdar Hrvat predsednik, četudi so lansko leto na glavni skupščini v Banja Luki predlagali znanega ideologa in kmetskega narodnega delavca Stjepana Kranjčevića. Hrvati so se na podlagi tega **odločili za likvidacijo JUU in ne za njegovo reorganizacijo.** Kljub temu pa poudarjajo, da ne goje in ne čutijo nobenega sovraštva do bratskih srbskih in slovenskih učiteljev, temveč so zahtevali samo svojo narodno organizacijo v kateri bodo lahko razvili svoje moči.

Skupščino SHUD je vodil njen stari predsednik Ivan Tomašević. Po devetih letih prestanka je SHUD začela zopet delovati ter ji je bilo vrnjeno vse premoženje, sestoječe tudi iz nepremičnin, ki so ga zbrali hrvatski učitelji.

Hrvatski učitelji so pokazali v praksi **široka demokratična načela enakopravnosti** do srbskih učiteljev na hrvatskem ozemlju. V osrednjem odboru SHUD so zastopani tudi srbski učitelji in kar je še posebno razveseljivo — tudi najmlajši, ki imajo šele dve leti službe (n. pr. Zvonimir Frank iz Jarmina). Večina slovenskega učiteljstva želi, da se skoraj ustvarijo prisrčni odnosi z obnovljenim SHUD.

ZAGREBŠKI SLOVENCI IN VOLITVE V SABOR

»Obzor« zanika trditev nekaterih beograjskih listov, da 16.000 zagrebških Slovencev ne bo imelo pravice voliti v sabor. Pri popisovanju 1931 se je izjavilo v Zagrebu 15.000 Slovencev. To jim ne more preprečiti, da bi ne mogli glasovati v sabor, če jim je banovina Hrvatska pristojni kraj. Ne samo Slovenci, tudi Nemci, Madžari in druge nehrvatske narodnosti imajo pravico glasovanja v sabor. Hrvati pa, ki niso pristojni v banovino, tudi ne bodo smeli glasovati. Zagrebški Slovenci, ki so pristojni v Zagreb, bodo vsi lahko glasovali pri saborních volitvah.«

Glavni odbor JRZ bo zasedal danes v Beogradu. Na sejo je prispel tudi predsednik senata dr. Korošec.

OGLASE

za velikonočno številko „Večernika", ki bo imela

32

strani in ki bo štiri dni v rokah naših čitateljev, oddajte v najkrajšem času!

Kultura

Tridesetletnica smrti Antona Medveda

Dne 12. marca l. 1910. je prispela s Turjaka v Ljubljano vest, da je umrl tam slovenski pesnik, duhovnik Anton Medved. Vest je razgibala vso Ljubljano, one, ki so bili pokojnikovi prijatelji, kakor one, ki so imeli zaradi njegove prerane smrti slabo vest. Ponovila se je pa stara, znana komedija, podobna na las oni ob smrti »goriškega slavca« Simona Gregorčiča: mrtvega so si hoteli prilastiti tisti, katerim je bil živ vedno v napotje. Toda od Turjaka, kjer je vzel dobri dušni pastir slovo od svojih ovčic, čez Ljubljano do Kamnika, kjer so ga poleg matere in očeta položili k zadnjemu počitku, so glasno zvenele njegove baje zadnje besede: »Ne maram lovorik od njih, ki so mi življenje s trnjem posuli.«

Tako se je zgodilo, da ga je sprejel v Ljubljani samo šentjakobski **župnik** Barlè, dočim se je v Kamniku **poslovil** od njega njegov tovariš F. S. Finžgar z Župančičevimi pretresljivimi verzi: »Grobovi tulijo...« Njegov govor je večkrat prekinilo odkrito ogorčenje, seveda na račun krivcev preranega groba. Bilo je celo odrejeno da Medvedove krste v cerkvi niso postavili tako, kakor je določeno za duhovnike: z obrazom od oltarja proti ljudstvu, ampak nasprotno, kakor postavijo laike. Tudi mu na krsto niso položili štole; dovoljen je bil le baret. Tembolj vdano pa je spremljalo Medveda na njegovi zadnji poti slovensko ljudstvo, vse od Turjaka preko Ljubljane do Kamnika, kjer je bil pogreb šele 16. marca.

Pesniško in pisateljsko delo Antona Medveda obsega pesmi, drame in nekaj proze. Njegove pesmi so predvsem miselnega značaja, a med njimi jih je veliko, ki so ohranile svojo vrednost in jo bodo tudi v bodoče. **-rc.**

Novice

Izpopolnite telefonske zveze ob severni meji!

Že večkrat se je razpravljalo o nujni potrebi telefonske zveze z nekaterimi s telefonom še nenavezanimi važnimi obmejnimi kraji, ki zaradi te pomanjkljivosti trpe veliko škodo v gospodarskem narodnostnem in kulturnem oziru. Obljubljeno je že bilo, da bo telefon že v doglednem času dograjen. Vkljub vsem zagotovilom pa še do uresničitve do danes ni prišlo, dasi so dobili nekateri manj pomembnejši kraji v Slovenskih goricah telefonsko zvezo, kot je n. pr. ona Ptuj - Sv. Urban - Sv. Bolfenk v Slov. gor. - Sv. Andraž in Sv. Anton v Slovenskih goricah, dočim so ostali kraji terensko in prirodno važnejšega pomena že radi bližnje meje kot so n. pr. Sv. Benedikt, Marija Snežna, Sv. An a, Sv. Jurij itd., do danes brez potrebne telefonske zveze.

Za izvedbo zgradnje novih telefonskih linij so interesirane občine že lani spomladi pokrenile akcijo, da so vložile razne prošnje na ravateljstvo direkcije pošte telegrafa in telefona za izdatnejši prispevek k zgraditvi potrebnih naprav. Ker prošnjam ni bilo ugodeno iz nerazumljivih razlogov je akcija zastala na škodo interesentov in splošnosti sploh.

Nujno potrebno je, da se k akciji ponovno pristopi, ki jo naj podprejo tudi odločujoči krogi, da se nudijo potrebna sredstva v podporah, s čimer bi se omogočila dolgo zaželena zgraditev potrebne telefonske zveze. Stroške za izpopolnitev potrebnih telefonskih linij bi naj v glavnem nosila banovina z direkcijo pošte telegrafa in telefona. S podporo naj bi priskočila na pomoč tudi država. Z zgradnjo novih telefonskih linij bi se naj povezale že obstoječe zveze v sledečih smereh: Prva najvažnejša linija bi naj tvorila zvezo Sv. Lenart - Sv. Ana - Marija Snežna - Zg. Cmurek - Apače. Druga linija odcepljena zopet od Sv. Lenarta bi se zvezala s Sv. Jurijem v Slov. gor. Tretja linija od Sv. Trojice s Sv. Benediktom - Negova - Gornja Radgona. Na ta način bi bilo telefonsko omrežje ugodno izpopolnjeno, ki bi omogočilo našim sedaj zapostavljenim narodnostno ogroženim obmejnim krajem ogromno gospodarsko in kulturno pridobitev.

Škoda na sadnem drevju

Pisali smo že o škodi, ki so jo povzročili na mladem sadnem drevju divji zajci. Od vseh strani prihajajo nova poročila. Več kot 60% mladih sadnih dreves širom cele Slovenije je čez 1 meter visoko popolnoma obgrizenih in popolnoma uničenih. **Preteči bo moralo celo desetletje, da se bo storjena škoda popravila.** Lovski zakon nalaga slovenskim kmečkim sadjarjem težka bremena. Po lovskem zakonu se navadno le malokomu posreči dobiti neznatno odškodnino od lovskih zakupnikov.

Dolžnost Sadjarskega in vrtnarskega društva bi bila, da bi zbralo natančna in zanesljiva poročila od vsake občine in od vsake vasi in naselja v Sloveniji, ter bi na podlagi teh ugotovilo resnično škodo, povzročeno po divjem zajcu.

Res zaščititi je treba divjačino s primernim lovskim zakonom. Pri tem pa ne smemo pozabiti na primerno in pravično zaščito slovenskega kmeta in sadjarja ter njunega drevja pred škodljivci!

Ljubljana

Kdo je in ni odgovoren?

Za blato pred glavnim kolodvorom in skladišči ni odgovorna mestna uprava — tako ugotavljajo s te strani — ampak je odgovorna za to železniška uprava. Masarykova cesta ima dvoje vozišč in le za južno mora skrbeti mestna uprava, za severno vozišče ob progi in kolodvoru, od Tyrševe ceste tja do skladišč, pa mora skrbeti železniška uprava.

Prav. Beležimo to, ker nočemo nikomur delati krivice in ker smo tudi mi po svoji časnikarski dolžnosti grajali tisto tako zanemarjeno stanje prostora pred glavnim kolodvorom, ki je za našo belo, lepo Ljubljano sramota. Mnenja pa smo, da četudi v tej zadevi mestna uprava dejansko ni odgovorna, je pa zato moralno odgovorna. Tu ne velja noben izgovor. Za red in snago na celotnem teritoriju ljubljanskega mesta nosi odgovornost mestna uprava in mislimo, da bi s primerno skrbljivostjo in energijo lahko našla potov in sredstev, da prisili železniško upravo, da okoli svojih poslopij posnaži tla, kakor se spodobi. Že zaradi lastne reputacije ne bi smela mestna uprava take nemarnosti trpeti, saj javnost vendar ne ve, kako je s kompetencami zastran snage oziroma nesnage pred glavnim kolodvorom, in gotovo si noben tujec, ki mora gaziti tisto umazano brozgo ali v suši prah, ne bo mislil, kako malomarno železniško upravo ima Ljubljana, ampak si bo napravil tako laskavo sodbo o mestni upravi.

To je vendar jasno. Zato moramo mestni upravi samo priporočiti, naj prav krepko pritisne na železniško upravo, pa bo gotovo pomagalo. Če pa le ne bi pomagalo, potem pa svetujemo, naj mestna uprava tam pred glavnim kolodvorom postavi javne napise: Pozor! Za nesnago tukaj ni odgovorna mestna uprava, ampak železniška uprava. — To je, kakor rečeno, mestna uprava dolžna sebi in svoji časti.

a **Inženirji, ki iščejo službo,** naj javijo zaradi evidence svoj naslov s podatki o stroki in praksi ljubljanski sekciji Združenja jugoslovanskih inženirjev in arhitektov.

a **Ženska bolnišnica je prenapolnjena** v toliki meri, da je morala uprava omejiti sprejemanje porodnic in bolnic na najnujnejše in najpotrebnejše primere. Ker prostorov ne morejo dovolj čistiti ter tudi ni mogoče vedno prati in razkuževati perila, pretijo nevarnosti okuženja. Sprejemali bodo le tiste porodnice, ki zaradi hudih nepravilnosti in bolezni ne morejo roditi doma in ki nikjer drugje ne najdejo pomoči in zavetja. Omejitev je razumljiva, ker je porod varnejši doma kakor pa v prenapolnjeni porodnišnici.

a **Naslopno predavanje na univerzi** bo imel 14. t. m., ob 12. privatni docent dr. Adolf Vogelnik. Predaval bo o pomenu empirično-statističnega proučavanja konjunktur.

a **Krajevni odbor Jadranske straže** je na občnem zboru podal pregled in obračun uspešnega in marljivega dela, pri katerem je prednjačila ženska sekcija. Članov šteje zdaj 2026. Za propagando ciljev Jadranske straže je uspešno deloval tudi krajevni odbor JS Ljubljana-železnica, ki je zaključil šesto leto svojega zglednega delovanja.

a **Kongresni trg so očistili** v torek z velikim škropilnim avtomobilom. Močni curki vode so razdrli kupe snega ter sneg odplavili z blatom vred. Naj bi škropilnike kmalu poslali tudi v razne ulice.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

Drama:

Sreda, 13. marca: „Kupčija s smrtjo". Red B.

Četrtek, 14. marca: „Strahopetec". Red Četrtek.

Petek, 15. marca, ob 15.: „Rdeče rože". Izven. Znižane cene.

Opera:

Sreda, 13. marca: „Lumpacius Vagabundus". Red Sreda.

Četrtek, 14. marca: Balet Hrestač. „Jolanta". Red A.

Petek, 15. marca: Zaprto. (Generalka).

Sobota, 16. marca: „Adriana Lecouvreur. Premiera. Premierski abonma.

NOVA GASILSKA ČETA V ROTKOVCIH

V Rotkovcih v Prekmurju so ustanovili prostovoljno gasilsko četo. Ustanovni občni zbor je vodil Fran Vilko, šolski upravitelj v Prosenjakovcih. Tudi v Kruplivniku v Prekmurju pripravljajo ustanovitev prostovoljne gasilske čete in je pričakovati, da bo v kratkem prijavljena oblastim.

Pismo uredniku

Gospod urednik, tisti kmetovalci Slovenije, ki v zimskem času ne prevažajo dan za dnem z govejo živino razno blago, imajo na prodaj dobro rejeno govedo, vole, junce itd. Debela goveja živina se vedno lahko proda mesarjem in izvoznikom na živo vago ali »čez«. Cene živini so se gibale zadnja leta sem normalno, letošnja zimska kupčija pa kaže preobrat na višjo ceno. Ta preobrat tudi mora priti, da se uravnovesijo cene z onimi potrebščinami, ki jih kmet kupuje.

V teh trenutkih, ko prihaja višja cena kmetskim produktom, živini, lesu itd. so prav pridno na delu špekulantje, trgovci, izvozniki, živinski mešetarji, ki nevednega kmetovalca osleparijo pri prodaji debelega para volov za 1000 do 2000 din. Kmeta osleparijo na način, da pri besedni kupni pogodbi izroče takoj potrdilo ali »aro« na račun prodane vsote, nato pa pravijo, živino boste imeli v hlevu še 10 dni, in jo priženite na to in to mesto, kjer bodo stehtani, gledajo pa tako, da je tehtnica daleč do 20 km, da žival izgubi na teži do 10 kg. Posestnik, ki mora prodano žival hraniti še 10 dni, je v sedanjih časih močno oškodovan zato, ker se v tem času cena živini zviša in mora za 400 kg lažjih par volov dati toliko, kolikor je dobil za toliko kg težjih. Izkupička mu tako ne ostane nič, ali pa mora še celo dokladati, vsak pa gleda, da mu ostane nekaj stotakov. Taki primeri se vršijo zdaj, ko cena govejі živini raste.

Mnogim posestnikom primanjkuje letos krme, lanskoletne povodnji so uničile 50% dobre krme, zato je večji del posestnikov v hudi stiski, kako bodo kupili novo vprežno žival, s čim jo bodo hranili, spomladanska dela pa so pred vrati.

Taki brezvestni živinski mešetarji so prave pijavke, že tako osiromašenega kmeta izmozgavajo še bolj. **Izguba dobička pri reji živine je vsekakor izguba vsega naroda. Dobički, ki so v žepu živinskih mešetarjev, nikakor ne prinašajo narodnemu občestvu one koristi, kakor bi jo lahko prinašal kmet, ki bi svoje živinče vnovčil po ceni, ki bi krila delovne dni pri vzreji živine, hrano živini, davke zemljišča vzrasle krme, obrabo orodja itd.**

Potrebno bi bilo, pa tudi pošteno, da bi takim živinskim izvoznikom, ki milijonsko obogate na račun kmeta, temelja države, pogledala v njihove žepe davčna uprava. Kmeta se izkorišča vsepovsod, zato ni nič čudno, če kmetsko gospodarstvo Slovenije nazaduje. J. Š.

o **Slabe ceste v Murski Soboti.** Sneg in dež sta spravila prekmurske ceste z malimi izjemami v skrajno slabo stanje. Avtomobili in težki vozovi so naredili sredi cestišč kotanje, ki so polne vode. Posebno ceste, ki so bile posipane s slabim kamenjem, so prava muka za vse vozuike in kolesarje.

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU

ROMAN 22

Gleno je tako povračilo za ljubezen zelo bolelo. Iz vse duše si je včasih zaželela, da bi prišel k njej ter ji odkritosrčno povedal resnico. Ko se je že odločil, da bo igral pred njo to težko igro, ga ne sme vznemirjati. Potuhniti se mora, kot da ničesar ne ve: to je morda še najboljša pot.

»Glen, pomagati mi moraš, da bom pozabil nekatere stvari...« ji je nekoč dejal. S pritajenim dihom je pričakovala, da ji bo pričel razkrivati svoje preteklo življenje.

»Samota... to je pokletstvo življenja,« je nadaljeval. »Človeka privede do najrazličnejših dejanj... »Pa je znenada vstal, stresel s sebe slabo voljo, navil gramofon in z Gleno zaplesal po sobi.

»Glen, zelo vesel sem, ker ne premišljaš in vrtaš v mojo preteklost. Življenje jemlješ tako, kakršno je. Tako je najbolje, edina možnost, da ga obvladaš, moja mala modra žena!«

Modra žena! Ah, kaj je Filip vedel o njenem življenju. Te brezkončne nočne ure, ki jih je prebila ob njegovi strani, ko si je nenehoma ponavljala, zakaj mora biti prav v njenem srcu ta žgoča ljubezen do moža, ki je bil do nje edino vljuden. Kaj je vedel Filip o trenutkih, ko jo je razjedala ljubosumnost zaradi žene, ki je še nikdar v življenju ni videla in ki je znala tako spretno oviti moža okoli prsta. Za to lastnost bi dala Glen vse, kar ima, da bi si potem mogla pridobiti moža, ki ji je toliko pomenil.

Glen je opazila, da si Filip zelo prizadeva, da bi pozabil Elizo Oliverovo. Zdelo pa se ji je, da je v Filipu premalo moči. Ni je mogel pozabiti. Med njima je stala, kakor lepa senčna postava. Filip pa je nihal, ne da bi mogel doseči trdna tla pod seboj. V trenutkih popolne razdvojenosti je posegal po pijači in vanjo utapljal bolečine. Potlej pa je spet planil pokoncu ter skušal s prisiljeno veselostjo prekriti dvome in razdraženost. Včasih je v smehu dejal Gleni: »Ne obsojaj me, Glen! Nisem slab, toda včasih človek naravnost potrebuje whisky, ki dvigne življenjske sile in požene po žilah leno kri. Morda bi bilo dobro, če bi ga tudi ti nekoliko poskusila. Kenija je vražja dežela. Vročina ti ne izsuši samo grla, ampak tudi dušo. Pojdi, napijva si na najino srečno bodočnost!«

Glen je strašno sovražila alkohol. Obračalo se ji je v želodcu, ko si je s pritajenim dihom samo omočila ustnice v whiskyju. Toda na ljubo Filipu se je napila, ko si ni vedela drugače pomagati. Ko se je nekoč temu resno uprla, je Filip pričel divjati ter ves razjarjen zbežal iz sobe. Ko se je vrnil, je bil še vedno razdražen in Glen ga je jedva vsaj za silo pomirila. Potlej se je ob takih prilikah rajši ravnala po njegovih željah. Sklenila je vendar, da se bo zanj bojevala. In zdaj ve popolnoma jasno, da bo to nenavadno težak boj. Storiti pa mora vse, da se ji Filip še bolj ne odtuji.

Naglo se je privadila življenja v tropični deželi. Vzljubila je njuno samotno farmo. Posebno je ljubila jutranjo zoro, ko je sonce kot velika rdeča krogla pogledalo čez vrhove gorskih velikanov in si je v jutranjo roso odeta Afrika mela oči. Na obzorju se je iz belih megla izmotala veličastna gora Kenija, ki je s svojimi 5200 metri drzno gospodovala nad ostalimi vršaci. O, koliko nasprotij na tako majhnem prostoru! Zasnežene gore in ledeniki, v dolinah pod njimi pa tropična vegetacija in pragozdovi. Včasih je Glen vstala še pred zoro ter stoječ pred hišo pozdravljala gore, ki so kot strahotni velikani medlele na temačnem obzorju. Zdelo se ji je, da ji tudi gore pošiljajo pozdrav in z njim čvrstega poguma za življenjsko bitko. Z velikim zanimanjem je potem opazovala domačine, ki so še na pol v snu hiteli na delo med kavovčeve in poprove nasade. Te suhe in koščene postave so ji vzbujale odkritosrčno sočutje. Jutra so bila izredno hladna, ti ljudje pa so bili na pol goli. Za njimi so kolobarili številni otroci z okroglimi napetimi trebuhi in prav tako le v cunje odeti.

Jedva so dobro poprijeli za delo, že je čez pokrajino žarel svetel dan. Med grmičjem so se podile kokoši, se skrivale pred jastrebi ter si iskale hrane. Iz daljave je zijal šakal, ki je vohal ostanke levje gostije. Proti poldnevu je pritisnila tolika vročina, da je jelo ugašati delovno vrvenje, kraj se je ovil v molk. Le v zraku so še brenčale divje čebele.

Glen je nadaljevala s svojo jahalno šolo. Kupila si je čilega konja ter na njem spremljala Filipa po farmi in planinskih pašnikih. Da, to je bilo življenje, široko, svobodno in brez meja; ob strani je imela moža, ki ga je ljubila iz vsega srca. Lotila se je vsega, kar je zanimalo tudi Filipa. Naučila se je celo plesati ter šla včasih s Filipom v precej oddaljeno gostilno, kjer so se shajali farmerji in njihove družine. Posebne preglavice ji je delal bridge — po njem je je vselej bolela glava — h kateremu je večkrat povabila Berto Collistonovo in moža, ki si ga je bila ta možača zadnji čas izbrala za svojega družabnika.

Delitev gozdov pomeni oslabitev gospodarstva

Vsaki kmetiji toliko gozda, kolikor ga potrebuje za kmetsko gospodarstvo

V zadnji številki »Gozdarskega vestnika« razpravlja inž. Anton Šivic o onem izmed najvažnejših problemov našega narodnega gospodarstva — o delitvi gozdov. Avtor navaja, da nimamo avtentičnega tolmačenja, kako je uporabljati določila glede delitve gozdov. Sodišča, ki dovoljujejo vpis prenosa lastninskih sprememb v zemljiški knjigi, odtujitve celih katastralnih gozdnih parcel ne smatrajo za delitev v smislu zakona o gozdih. Zato posestniki, kadar prodajo od svojega posestva kako celo gozdno parcelo, ne vlagajo prošenj za odobritev delitve po zakonu o gozdih; tudi se ne stavijo vprašanja na bansko upravo, kadar se kako gozdno posestvo na prisilni dražbi razproda razkosano na več kompleksov ali parcel.

Glavna zahteva zakona o gozdih je, da naj se delitev ne odobri, ako bi po izvršeni delitvi ne bila zagotovljena trajnost gozdnega gospodarstva.

Iz nekega lani došlega razpisa ministrstva za gozdove in rudnike je povzeti, da je zakonodajec hotel zavreti preveliko razcepitev gozdov na male dele, ker ima tako razkosanje navadno za posledico propad gozdov. Ako bi zakon o gozdih vseboval o tem kako določilo ali pa bi bilo v tem pogledu od merodajne strani izdano avtentično tolmačenje § 106. zakona o gozdih, potem bi se moglo postopanje občeupravnih in sodnih oblastev usmeriti po doumevnih intencijah zakonodajca.

Cepitev posestev na male dele pomeni v mnogo primerih oslabitev gospodarstva. Zato se doumevna intencija zakonodajca, ki pa do sedaj še ni bila avtentično podana, da zagovarjati pa tudi utemeljevati. Več gospodarstvenikov — negozdarjev — je ob raznih prilikah naglašalo, da imajo posebno naše male kmetije premalo gozda; zato **bi se morala dati** vsem tem **kmetijam prilika, da si pridobe toliko gozda, kolikor ga nujno potrebujejo za svoje kmetsko gospodarstvo.** Ta misel je dobra. Vsakdanja praksa pa kaže, da posestnikom gozd ne služi samo za potrebe kmetije, temveč da les iz gozda tudi prodajajo. Veliko kmetskih posestnikov je iz svojih gozdov izsekalo ves poraben les, tako da ga bo posestvu pozneje primanjkovalo. Zopet drugi odprodajajo od posestva ali cele gozdne parcele ali posamezne kose gozdnih parcel, tako da bo v bodoče obstanek kmetije brez izdatne površine gozdov resno ogrožen. Takšno cepljenje, zmanjševanje in slabljenje posestev bi bilo treba iz gospodarskih, političnoupravnih in včasih tudi javnih ozirov čimbolj omejiti.

Do sedaj so se odobravale prošnje za delitev gozdov brez ozira na pravkar poudarjane kriterije, samo da ni bilo zadržkov. Zadnja leta je bilo odobrenih prosilcem povprečno po 200 do 300 delitev, ne vštevši oddelitev celih katastralnih parcel, glede katerih nimamo evidence, ker se te izvršujejo brez odobritve.

Res je, da je nešteto upravičenih vzrokov, ki silijo posestnike k odprodaji posameznih izsekanih ali neizsekanih gozdnih objektov. Do teh vzrokov pa mnogokrat ne bi prišlo, **ko bi posestniki** (dedje, starši, sinovi...) **gozd, ki je važna opora kmetije, previdno in varčno izkoriščali, tako da bi jemali iz njega leto za letom ali v določenih daljših razdobjih samo ono količino lesa, ki letno prirašča.** Poseganje v ono minimalno zalogo lesa, ki tvori temeljno glavnico za vsakoletni normalni prirastek, pa se maščuje in lahko spravi taka posestva, ki se ne morejo vzdrževati od samih dohodkov poljedelstva in živinoreje, sčasoma v težak položaj. Zato je tudi kvarno, ako se na primer ob zapuščinah gozdovi cenijo brez ozira na normalno zalogo lesa, na ta nedotakljivi substančni kapital, ki ga mora dobiti dedič neobremenjenega, tako da mu te zaloge ni treba posekati za izplačilo deležev sodedičem. Le tako more gozd trajno donašati posestvu določen normalen dohodek, kakor ga donašajo leto za letom ob primernem obdelovanju njive, travniki in druge k poljedelstvu spadajoče kulture.

Starostna preskrba kmetskih delavcev

Skoro vsem slojem in poklicem je dana možnost, da si preskrbijo brezskrbno starost, le kmetski delavec, bodisi dninar, viničar, žagar, hlapec ali dekla, vsak izmed teh je tako rekoč zapisan kruti usodi, ki ga bo na stara leta gonila od praga do praga. Ne čudimo se torej, če zapuščajo dan za dnem še nedorasli fantje in dekleta rodno streho, ter se podajo v svet za boljšim zaslužkom. Le malo je še onih, ki ostajajo doma bodisi kot dninarji, hlapci ali dekle. Prvi na noge, a zadnji v posteljo, tako skozi celo svoje življenje, kot desna roka svojega gospodarja. Premnogi začne to življenje, še kot šolar, saj ga revni starši ne morejo vzdrževati doma in tako gre skozi 40—50 let. Ko omaga, je prepuščen le usmiljenosti tega ali onega premožnejšega kmeta ali pa občini, katera mu pač izdaleka ne da toliko, da bi se mogel preživeti, njegov zaslužek, ki je v najboljšem slučaju znašal povprečno din 200 ni segel, da bi od njega kaj dajal na stran za starost.

V interesu našega naroda je, ako hočemo, da bodo naša rodna polja obdelana kakor je potrebno, da bodo naši vinogradi negovani, ako hočemo, da naše kmetijstvo ne propade, temveč čedalje bolj uspeva, da v prvi meri zadostimo tem najrevnejšim ter se pobrigamo, da bodo vsaj na stara leta obvarovani pred bedo, z druge strani pa, da omogočimo kmetu to na ta način, da bo svoje pridelke vnovčil tako, da bo imel delo, ki ga opravlja z vso svojo družino in služinčadjo, res plačano.

Kozjačan.

Regulacija Pesnice je neodložljiva

Letošnja dolga in izredno mrzla zima je močno prizadela naše kmete. Ni petroleja, drva so pošla, shrambe so prazne, krme za živino primanjkuje — vso prirodo pa še vedno pokriva snežna in ledena skorja. Lani je dva tedna pred košnjo sena Pesnica preplavljala travnike. Seno je bilo uničeno! Edini up — otavo je zopet uničila suša. Potem je prišla dolga zima. Krme ni. Kmetje so prisiljeni prodajati živino pod ceno. Nikjer pa ni organizacije ali zadruge, ki bi bila sposobna priskočiti uspešno na pomoč.

Nujno je, da se oblasti pobrigajo za čimprejšnjo regulacijo Pesnice, ki leto za letom povzroča s svojimi poplavami kmetovalcem velike škode.

Celje

PRESELITEV POGREBNEGA ZAVODA

Pogrebni zavod, ki je imel do sedaj uradne prostore v drugom nadstropju na mestnem poglavarstvu, se je preselil v pritličje levo v starem poslopju. Uradni prostor se sedaj nahaja v tako tesni sobici, da je znosno uradovanje popolnoma nemogoče. V mali sobici uradujejo trije uradniki raznih resorov in če pride še nekaj strank, je prostor popolnoma zaseden in za uradovanje neprimeren. Nujno je potrebno da občina za preseljeni zavod najde čimprej primernejše prostore, če ga ni bilo mogoče obdržati v dosedanjih.

TEČAJ ŽUPANSKE ZVEZE

Včeraj je bil v Celju tečaj županske zveze. Zborovanja se je udeležilo 72 županov iz celjskega, gornjegrajskega, laškega, šmarskega in konjiškega okraja. Tečaj je vodil celjski župan dr. Voršič. Predavala sta o občinskih uslužbencih in upravnih sredstvih dr. Kukman in Lesar iz Ljubljane.

c **Velikonočna številka „Večernika"** bo najuspešnejša za oglaševanje, saj bo prinesla tudi iz Celja mnogo zanimivega čtiva. Poslužite se ugodne insercijske prilike in naročajte oglase pri našem zastopniku v Celju, ki te dni obiskuje celjski poslovni svet.

c **Tudi kovaško združenje proti razpustu obrtniških združenj.** V nedeljo je bilo zborovanje članstva Združenja kovačev v Celju. Tudi na tem zborovanju je bil iznešen protest proti razpustu obrtniških združenj.

c **Kanalizacijo Vodnikove ulice** nadaljujejo v odseku med mestnim gledališčem in Gregorčičevo ulico. V tem odseku je Vodnikova ulica zaprta za promet z vozili.

c **Krajevni odbor Jadranske straže v Celju** priredi drevi ob 20. v kinu „Metropol" skioptično predavanje „O Hrvatskem Primorju". Predava ravnatelj I. S. Vrignanin iz Sušaka.

c **Ovadeni prekupčevalci.** Sodišču so bili ovadeni trije prodajalci jajc na celjskem trgu, ker so v času pomanjkanja jajc na trgu pokupili večkrat vsa jajca od kmetic, ki so jim potem dvignili ceno od 2 do 2.50 din za komad.

c **Redna skupščina** Združenja trgovcev za mesto Celje bo v četrtek ob 18. v mali dvorani Narodnega doma.

c **Občni zbor Savinjske podružnice SPD** bo danes ob 20. v mali dvorani Narodnega doma v Celju.

c **Strelska družina v Celju** je priredila v nedeljo na strelišču v Celjskem domu nagradno sobno streljanje. Člani in članice so streljali serije po 10 strelov, mladina pa serije po 5 strelov. Rezultati so naslednji: Člani: 1. Oto Josek 93 točk (od 100 dosegljivih), 2. Karel Dvoršak 91, 3. Fric Blumer 90, 4. Avgust Keblič 89, 5. Alojz Lakner 87, 6. kapetan Vrebac 86, 7. Janko Wagner 86, 8. Franc Burger ml. 84, 9. Herbert Dečman 84, 10. Jožko Aman 81, 11. Brišček Janko 80, 12. podpolkovnik Stefanović 80, 13. Verdovšek Fric 80, 14. Ignac Kohne 79, 15. Anton Menger 78. Članice: 1. Erna Burger 76 točk (od 100 dosegljivih), 2. Zora Hohnjec 70, 3. Lila Wagner 47. Mladina: 1. Avgust Keblič ml. 43 (od 50 dosegljivih), 2. Marijan Lešnik 43, 3. Veno Wagner 42, 4. Ivan Glonar 39, 5. Zvonimir Krulc 39, 6. Božidar Repič 37, 7. J. Kandušer 37. Po končani tekmi so bila razdeljena darila.

c **Kronika nesreč.** 28 letna šivilja Jožefa Strašek iz Mestinja si je pri padcu s kolesa zlomila nogo. — 56 letna dninarica Julija Kramaršek iz Bovš pri Škofjivasi, si je zlomila roko. — 9 letni sin malega posestnika Niko Zorko iz Griž je padel pod sani in si zlomil nogo. — 33 letni delavec Ivan Golob iz Trnovelj pri Celju je padel s kolesa in si zlomil roko.

Ptuj

p **Vinska trta iz rimske dobe.** Zgodovinarji so dognali, da so že v rimski dobi gojili vinsko trto v ptujski okolici. Prvi so jo zasadili veterani, odsluženi vojaki vimskega cesarja Probusa v drugi polovici 3. stoletja. Od njih so jo kmalu prevzeli domačini. Na vinski razstavi 10. marca v Ptuju je bilo med drugim razstavljeno iz te dobe orodje, s katerim so obdelovali žlahtno trto, dalje glinasti vrči (amfora) za vino, oljenke, odlomek rimskega žrtvenika, v katerem so darovali vino bogovom in podobno.

p **Zvočni kino Ptuj** predvaja danes „Melodija ljubezni". Muzikalni in pevski film.

p **O hrvatskem primorju** priredi skioptično predavanje „Jadranska straža" in Tujsko prometna zveza „Putnik" v Ptuju jutri ob 20. uri v Mestnem gledališču. Predvajal se bo tudi film od „Zagreba do Raba".

p **Nesreča.** Prenžitkarju Andreju Zajšeku iz Sedlašeka pri Podlehniku je sod zdrobil nogo.

o **Dramlje. Vinska razstava in sejem,** ki bi morala biti februarja ,sta bila zaradi slabega vremena preložena na od 17. do 19. marca v Slomškovem domu v Dramljah. Razstava se bo otvorila v nedeljo, 17. marca, ob 9. uri dopoldne, zaključek pa bo v torek na Jožefovo dopoldne. Obiskovalci se ob isti priliki lahko udeležijo lepega izleta k Sv. Uršuli.

o **Velikonočne počitnice na vseh šolah** v Sloveniji bodo trajale od vštetega 21. do vključno 27. t. m.

o **Velika tatvina drv** v Sv. Petru v Savinjski dolini je zbudila mnogo pozornosti. Z železniške postaje je zmanjkalo 4 vagone bukovih drv, ki jih je neki moški brez lastnikove vednosti prodajal.

NADZORNIKI KMETSKO NADALJEVALNIH ŠOL

Da se poživi in poglobi praktična gospodarska vzgoja kmetskih fantov s kmetsko nadaljevalnimi šolami, so bili imenovani iz vrst posebno agilnih učiteljev posebni nadzorniki za te šole in sicer: Beloglavec Vilibald, šolski upravitelj v Gornji Lendavi, Titan Josip, šolski upravitelj v Puconcih, Jandl Fran, učitelj v Slatini Radencih, Gosak Josip, šolski upraviteli na Teharjah, Grčar Tit, šol. upravitelj na Barju pri Ljubljani in Vončina Drago, okrajni šol. nadzornik v Črnomlju. Novo imenovani nadzorniki kmetsko-nadaljevalnih šol so takoj nastopili svojo dolžnost ter večinoma pregledali delovanje vseh šol. S svojimi ugotovitvami so prav zadovoljni, učiteljstvo ljudskih šol se v popoldanskih in poznih večernih urah požrtvovalno udejstvuje v delu za gospodarski dvig slovenske vasi.

NAGRADE ZA POSPEŠEVANJE SADJARSTVA

Privilegirano izvozno društvo d. d. v Beogradu **dodeljuje nagrade v smislu 10 letnega načrta za pospeševanje sadjarstva** in sicer za sajenje sadovnjakov in vinogradov namiznih vrst grozdja, dalje za pravilno nego in škropljenje sadovnjakov, za napravo sušilnic ter nabavo naprav za predelavo sadja.

Podrobnejša navodila in pojasnila daje **v sobi št. 18. ptujskega okrajnega načelstva posebni delegat Prizada in sicer vsako sredo in petek.** Akcija za pospeševanje sadjarstva je ravno v ptujskem okraju izredno važna, zato upamo, da bodo vsi napredni sadjarji posamezno ali preko svojih sadjarskih podružnic stopili v stik z navedenim delegatom ter temeljito izkoristili ugodnosti za dvig lastnega sadjarstva, posebno sedaj, ko je večina sadnega drevja uničenega po — divjem zajcu in od mraza.

o **Nušićev „Navaden človek" na slovenjgraškem odru.** Moška in ženska podružnica CMD sta uprizorili preteklo nedeljo Nušićevo komedijo „Navaden človek". Igro je režiral br. Ivan Kavs. Igrali so Cvetko Ivančič, Danica Cimperman, Herta Kladnik, Magda Senčar, Ivan Kavs, Herman Bizjak in Stumberger. Po igri je bil prijateljski sestanek.

o. **„Mali gospodar".** Zveza društev „Mali gospdoar" je izdala že drugo številko svojega mesečnega glasila, v kateri prinaša članke, ki obravnavajo probleme, ki zanimajo našega malega človeka. „Mali gospodar" stane letno 30 din, naroča pa se v Ljubljani, Gajeva ulica 9.

o. **Nakup bencinske mešanice, ki se rabi v industriji in v obrtu kot pomožno sredstvo.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani poziva vse obrtnike in industrijce na svojem področju, da ji najkasneje v 3 dneh prijavijo, koliko bencinske mešanice rabijo v svojih obratih kot pomožno sredstvo. V prijavah naj proces, v katerem rabijo bencinsko mešanico, na kratko popišejo. Poleg tega naj pošljejo tabelarične podatke o nazivu obrta, imenu in priimku lastnika obrta o potrošnji mešanice bencina v prošlem letu in posebej za leto 1940.

n **Osiješko gledališče** bo gostovalo na Madžarskem, madžarsko gledališče pa v Osijeku.

n **Jugoslovanski kapitan ladje „Bled"** Gjuro Vodanović je bil te dni odlikovan z redom italijanske krone, ki mu ga je podelil italijanski kralj in cesar.

n **Zločin policijskega agenta.** V Čakovcu je policijski agent Ivan Vukelić streljal na svojo ženo in jo nevarno ranil.

n **Za odkup posestev italijanskih državljanov,** ki so se izselili iz naše države, je vlada odobrila poldrugi milijon din.

n **Vino je začela odkupovati** po najsiromašnejših vinorodnih krajih za Prizad hrvatska Gospodarska sloga. Samo 25. februarja je kupila v občini Kašimi 10.100 litrov in v Sv. Ivanu Zelinu 24.900 litrov. Za dobljeno gotovino si siromašno ljudstvo nabavlja predvsem hrano in ostale najvažnejše potrebščine.

Sokolstvo

Iz sokolskega življenja na Prevaljah

Za »Petrovo petletko« si je nadelo naše sokolsko društvo nalogo, da dogradi svoj dom. Lani v jeseni je bil dom dograjen, ki je bil formalno otvorjen 12. januarja letos. Slavnostna otvoritev novega doma pa bo julija združena z akademijo in letnim nastopom. Novi dom je po sodbi vsakogar, kdor si ga je ogledal, eden najlepših v Mežiški dolini. V domu je sedaj prav živahno. S telovadbo so pričeli vsi oddelki in tako obiskuje sedaj telovadbo redno okrog 180 telovadcev. — 24. februarja je bil občni zbor Sokola Dolgoletni društveni starosta dr. Flis Davorin je v dolgem in izčrpnem poročilu podrobno orisal težko delo društvene uprave ob priliki gradnje novega doma. Tudi drugi funkcionarji so v izčrpnih poročilih opisali vse senčne in svetle strani društvenega dela v minulem letu. Volitve nove društvene uprave so bile izvršene v vzornem sokolsko-bratskem soglasju. Skoraj v celoti je bila izvoljena prejšnja društvena uprava. — V nedeljo, 10. t. m., je dramatska družina uprizorila na novem odru tridejansko veseloigro »Pred poroko«. Igrali so: Stresova, Irgoličeva, Brunkarjeva, Pevčeva in Murkova ter Koklič, Stres, Černec, Galinec in Fatur. Igro je režiral br. Sila Milan. Želeli bi, da kmalu zopet vidimo na odru naše priznane igralce in to v kaki naši — narodni igri!

Zanimivosti

Zračne sile Nemčije, Francije in Anglije

Lani je Francija proizvedla več letal kakor vsa štiri leta poprej

Švicarski listi pišejo o razmerju sil vojujočih se držav v zraku in pravijo, da sta Francija in Anglija v začetku l. 1938. imeli komaj polovico toliko letal kakor Nemčija. Lani je bilo proizvedeno v Franciji več letal, kakor vsa štiri leta poprej. Še v septembru je bila Nemčija v zraku močnejša kakor obe zahodni državi. Po vojni napovedi se je začelo mrzlično oboroževanje. Italijanski list »Popolo d' Italia« meni, da imajo Nemčija, Francija in Anglija skupaj 30.000 letal. Od teh odpade na Nemčijo 16.400 letal. Številčno, pravi list, nemška premoč ni znatna, toda treba je upoštevati, da so zračne sile zahodnih velesil raztresene tudi drugod, dočim jih ima Nemčija skupaj. Podcenjevati se pa ne sme trajni dovoz letal iz Amerike. Anglija in Francija bosta samo letos dobili iz USA najmanj 8500 vojnih letal in postali nemški zračni sili znatno nadmočni. Še večjega pomena je izvežbanje pilotov, pravi list. Lahko je producirati letala, toda kje vzeti spretne pilote. Tu je Francija, posebno Anglija na boljšem, ker ima v šolah v dominionih velike rezerve pilotov. Nemčija nima prav, da odlaga odločitev, meni list, ker čas dela vedno bolj za tistega, ki ima rezervna dela v rokah.

Zadnja navodila pred startom na izvidnico.

— Fuj, Janezek, kaj pa delaš tu! se razhudi mama in vzame otroku iz rok škatlo za puder. — Ali ne veš, da se smejo samo dame pudrati, otroci se pa umivajo...

* * *

— Milostljiva, večkrat vas vidim z visokim plavolasim gospodom. Je to morda vaš sorodnik?

— Da, nekako. Je namreč tretji mož prve žene mojega drugega moža...

* * *

V kavarni je naročil gost za ženo čokolado, zase pa moko. Natakar naroči v kuhinjo:

— En čok in en mok.

— Hvala bogu, de mož ženi, da nisva naročila pišinger torto in kakao...

* * *

— V banki imam skupni račun z možem.

— No, to mora biti pa zelo nerodno!

— Nasprotno! Zelo imenitno! Mož vplačuje, jaz pa dvigam.

Nočna strategija avstralskega generala

Med svetovno vojno, 1915, se je primeril neobičajno drzen podvig generala Freyberga, poveljnika avstralskih čet, ki so se izkrcale v Suezu. Tedaj je poveljnik Freyberg plaval ponoči več milj po ožini, ter rinil pred seboj splav z prižganimi baklami, da bi premotil sovražnika, češ da se čete izkrcavajo na tej strani obale, v resnici so se pa drugod. Obraz si je namazal s črno barvo, da bi bil na morju neopažen.

Naravno, da je njegova drznost žela uspehe. Poznejc je prišel avstralski junak na francosko fronto, kjer je bil lesetkrat ranjen in večkrat odlikovan. Dobil je tudi visok red Victoria Cross. Kljub težkim ranam še danes ni izgubil energije.

Izprememba priimkov na Slovaškem

»Slovenske politika« piše: »Imamo svojo lastno upravo, ki je v slovaških rokah, v šolah so naši učitelji in profesorji, židovska podjetja se arizirajo, zemlja prehaja v slovaško last, skratka, vse kar mora biti slovaško, slovakiziramo. Zdaj je treba spraviti v sklad s slovaštvom še priimke. Slovakiziranje madžarskih, nemških in drugih družinskih imen ne more biti težko, ker bodo tudi oblasti podprle to akcijo. Res je, da so se mnogi privadili svojih priimkov in jih težko menjajo, teoretično za je stvar videti težja kakor v resnici. Drugače je s praktičnim slovakiziranjem, ker je na Slovaškem na tisoče neslovaških imen. Delo naj bi prevzele tudi občine brez taks. Vprav ob obletnici slovaške samostojnosti bi predstavljalo poslovakenje imen lep poklon državi.«

Paberki

Odpuščanje čeških železničarjev iz službe na Slovaškem se nadaljuje. Dne 1. junija letos bo moralo spet 318 čeških železničarjev iz Slovaške v protektorat.

Berlinskemu dopisniku uglednega danskega lista »Politikena« so prepovedali za nedoločen čas poročanje, ker je nedavno pisal o razmerah na Poljskem.

Nemci imajo v japonskih in kitajskih pristaniščih 365.000 ton ladij. Japonci nameravajo ladje kupiti, ker jim jih primanjkuje.

Zrušil bo zahodne velesile, če ne bodo sprejele njegovih predlogov za mir. Trebich Lincoln je čudak iz Orienta, ki je dolgo bival v Tibetu. Na Ceylonu se je izkrcal in dejal, da ima mirovne predloge in »če jih ne bosta demokratični sili sprejeli, ju bo zrušil s silami, ki jih je spoznal v žolti Aziji.«

Umetniške slike za 12.000 kron je kupil slovaški zunanji minister dr. Durčansky na razstavi nemških umetnikov v Bratislavi.

10.000 radijskih žarnic na dan proizvaja tovarna »Tungsram« v Bratislavi.

Štipendijo za Ljubljano je razpisala kakor vsako leto centrala slovaškega katoliškega dijaštva. Eno mesto na univerzi naj bi posredovalo spoznavanje med obema narodoma.

Sedem brodolomov je preživel prvi častnik H. J. Arnot z angleškega parnika »Albano«.

38 kg soli ostane po izparivani toni vode iz Atlantika. Morje Tihega oceana daje 37. Mrtvo morje pa 89 kg soli od tone vode.

Novi krediti admiralu Byrdu niso bili odobreni. Odprava se bo morala zaradi tega najbrž predčasno vrniti.

— Ne stoj mi tu, kakor lipov bog. Prinesi mi raje drugo posodo z barvo...

Za injekcijo ljubezni - klofuta strežnici

Turinska policija je imela opravka s tragikomično zadevo. V predmestju je zbolelo dekletce nekega uradnika. Zdravnik je predpisal krepilno injekcijo, vsak dan je prihajala ljubka, zelo lepa strežnica in vbrizgala otroku predpisano dozo.

Kmalu je bil pri zdravniku otrokov oče in je dobil isto injekcijo. Lepa strežnica je vbrizgavala količino zdravilne snovi poslej tudi hišnemu gospodarju. Tako se je ponavljalo dan za dnem, dokler niso prav takšno injekcijo »izvlekli« od zdravnika tudi gospodarjev brat in nečak.

Naivna strežnica ni opazila, da so vsi trije moški do ušes zaljubljeni vanjo. Srečni so bili, da so tako vsak dan prihajali v njeno bližino in se naslajali, ko jim je nedolžno dekle vbrizgavalo »ljubezensko zdravilo«...

Toda, nekega dne, ko je strežnica prestopila hišni prag, je prejela krepko zaušnico gospodinje. Ta je zvedela za muhe hišnih gospodov in se je maščevala nad dekletom, prepričana, da je rafinirana zvodnica. Dekle, ki je bilo na stvari res nedolžno, se je pritožilo na policiji, kjer se je izkazalo, da je klofuta krivična. Trije zaljubljenci so hoteli izkoristiti priliko, ko je prihajala gospodična k otroku ter si dali še sebi vbrizgavati »ljubezenski serum«...

PRIZOR IZ FILMA »JUAREZ«, NAJVEČJEGA DELA LETOŠNJE AMERIŠKE FILMSKE PROIZVODNJE

8000 porodom je prisostvovala občinska babica Bonetti Meregatti iz Adrie v Italiji. Sama je rodila 12 otrok. Italijanska vlada je 67letno babico počastila s posebnim priznanjem in nagrado.

Federativno edinico treh držav. Palestine, Sirije in Transjordanije zagovarjajo londonske »Times«.

Električne žice proti magnetičnim minam

Veleparnik »Queen Elisabeth«, največji na svetu, je bil na svoji poti iz Anglije v Ameriko zavarovan proti minam z novo napravo, električno mrežo proti minam. Sestaja ta stvar iz železne žice, skozi katero teče električna struja. Žična mreža je razpeta na zunanji strani ladijskega trupa tako, da nevtralizira prehod parnika mimo min. Angleži so na ta način opremili že več svojih parnikov in nobeden ni zadel na mine.

Izumitelj te protimagnetske naprave je Nemec Gauss. V angleških ladjedelnicah so izum proučili in zelo izpopolnili. Za montiranje kakršne koli vrste ladij je potrebno le nekaj dni. Poedinosti učinka električne mreže se drže v tajnosti, znano pa je, da plove ladja skozi minsko polje, kakor da bi bil njen trup iz lesa in odbija privlačnost min, ki povzročajo v nasprotnem primeru usodne eksplozije.

Sumner Welles kot diktator nemirne Kube

O Rooseveltovem odposlancu, Sumnerju Wellesu, ki zbuja s svojim potovanjem po evropskih prestolnicah zanimanje vsega sveta, vedo povedati v USA same dobre stvari in vrline. V tem primeru ga vzporejajo z lordom Curzonom, britanskim državnikom iz svetovne vojne. Ko je bilo govora o njegovem imenovanju za državnega inspektorja, mu je nekdo že vnaprej hotel čestitati. Welles pa mu je dejal: »Nepooblaščene osebnosti so iznesle nepotrjene zaključke...«

Welles je bil prej na čelu ameriškega poslaništva na Kubi. Med državljansko vojno je bil nekaj časa pravi diktator otoka. Vsak dan je dobival več desetin grozilnih pisem. Na pisma je odgovarjal tako, da se je vsak dan ob istem času peljal v avtomobilu z ameriško zastavico na izprehod v najbolj živahne dele Havanne, kjer je ostal pol ure ,izpostavljajoč se tako brez strahu svojim sovražnikom za tarčo. Toda, nihče si ni upal izvršiti pretenj nad drugače simpatičnim Američanom.

Welles je bil kot diplomat tudi v Tokiu in Buenos Airesu. Prijatelj Roseveltа je postal v 10 letu. Skupaj sta se igrala, v 18. letu sta bila tovariša na vseučilišču v Harwardu. Svoje tovarištvo in značajnost je Welles dokazal l. 1922, je izstopil iz službe ker se ni strinjal s politiko republikanskega kabineta proti Južni Ameriki, Odklonil je svoj povratek v diplomatsko službo, dokler ni prišel na oblast Roosevelt.

Visok, suh in zravnan je Sumner Welles prištevan med najelegantnejše gospode Zedinjenih držav. V Marylandu ima lepo posestvo, kamor zahaja večkrat Roosevelt, da se odpočije v prijateljevi bližini. Tu je poskrbljeno za mir, niti letala ne smejo krožiti nad rajem ameriškega državnika.

Wellesova soproga, s katero se je Sumner poročil 1925, je večkrat izrazila v družbi, da je nasprotnih političnih naziranj od svojega moža. Vendar sta zakonca srečen par. Imata dva sinova: Benjamina in Arnolda. Gospa Wellesova je prišla z možem v Evropo. v Firenzi čaka zdaj, da se skupaj vrneta v domovino.

Zopet se Vam nudi priložnost!

Tisoči in tisoči so prejeli v zadnjih tednih ob priliki glavnega žrebanja državne razredne loterije lepe dobitke in tisoči se vedno radi udeležujejo žrebanj razredne loterije. To je tudi za Vas **edina pot, da pridete z neznatnimi izdatki do velikega premoženja. Prodaja novih srečk** za 40. kolo državne razredne loterije **se je že pričela.** Kdor bi bil rad tudi med srečnimi dobitniki, naj pohiti v našo hišo sreče in glavno kolekturo drž. razredne loterije

Bančno poslovalnico BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica št. 25 -- Telefon št. 20-97

kjer Vam je na razpolago velika izbira novih srečk. — **Cela srečka stane din 200·—, polovica din 100·— in četrtinka din 50·—**

Maribor

Zborovanje obmejnih poštnih uradnikov

V nedeljo je bil v restavraciji »Novi svet« občni zbor Pododbora Združenja poštnih uradnikov v Mariboru. Zborovanje je vodil predsednik pododbora g. Cunta v navzočnosti zastopnikov celjskega in ljubljanskega pododbora ter predsednika Sekcije v Ljubljani g. Šturma. Občnega zbora sta se udeležila tudi upravnika pošte Maribor 1 g. Ortan in Maribor 2 g. Šetinc. Prihiteli so pa tudi poštni uradniki iz vseh obmejnih krajev, iz Prekmurja in Koroškega. Z veliko udeležbo je obmejno poštno uradništvo dokazalo svojo stanovsko zavest in zanimanje za težke probleme, ki se nanašajo na stroko in osebje. Predvsem pa trpi radi slabih gmotnih razmer, v katerih danes živi. Kulturno udejstvovanje, ki je v obmejnih krajih danes nujna potreba, je jako otežkočeno. Vsi udeleženci so poudarjali nujno potrebo po zvišanju prejemkov. Ob sedanjih minimalnih plačah je bilo težko živeti, v zadnjem času pa so se cene vsem življenjskim potrebščinam tako zvišale, da je ogrožena eksistenca posameznika in družine. Prevelika zadolženost vsega uradništva nujno zahteva takojšnje pomoči.

Zaradi slabe personalne politike prejšnjih let primanjkuje stroki še vedno osebja, tako da je z delom preobremenjeno. Izkoristiti ni moglo zakonsko zajamčenih odmorov. Izčrpanost je posledica mnogih obolenj. V interesu ugleda stroke in javnosti se mora to vprašanje čimprej rešiti. Da organizacija vsaj nekoliko lajša zdravstveno stanje, nudi članstvu v okrevališčih, ki jih je v ta namen zgradila, za minimalno odškodnino, celotno oskrbo. Tako okrevališče je tudi »Poštarski dom« na Pohorju, katerega obiskujejo člani iz vse države. Iz poročila, ki ga je podal g. Bernot se vidi, kako potrebna je ta ustanova.

Predsednik sekcije g. Šturm je v obširnem govoru obrazložil delo organizacije ter se dotaknil vseh perečih vprašanj, kar je članstvo z odobravanjem vzelo na znanje.

Ob zaključku se je obravnavalo tudi vprašanje nedeljske blagajniške službe, ki naj se ukine. Isto je bilo storjeno v večini naprednih držav.

Resolucija, ki so jo soglasno sprejeli, ugotavlja, da so ostale vse zahteve v obliki resolucij in protestov neizpolnjene. Gmotni položaj je danes slabši kot kdaj koli. Zato zahtevamo, da se začne z reševanjem za stroko in osebje važnih vprašanj, da se izvedejo napredovanja in da se izdatno povišajo prejemki osebja.

Pri volitvah je bil v večini izvoljen stari odbor, vstopili pa so tudi mlajši člani.

Nevzdržno stanje ceste Maribor-Ptuj

Vprašanje naših cest je eno najbolj žalostnih poglavij sedanjosti. Vsepovsod so ceste v takšnem stanju, da so za vsak promet nesposobne. Številne nesreče avtomobilov, motociklov in avtobusov so najboljši dokaz za to. Ko je te dni peljal mestni avtobus v Ptuj, sta se na vozilu zaradi razrvane ceste zlomili dve osi, tako da avtobus sploh ni mogel nadaljevati vožnje v Ptuj. 18 potnikov iz Maribora, ki so bili namenjeni na vinarsko razstavo v Ptuju, je moralo peš 7 km daleč do mesta. Takšne nesreče so sedaj že vsakdanje. Ni dovolj, da pomanjkanje bencina ovira motorni promet, pomagati morajo temu še skrajno slabe in zanemarjene ceste. Ko bi ceste vsaj gramozili, bi bilo mnogo bolje. Tako pa se za naše ceste sploh nihče več ne briga. Naj bo zadnja nesreča mestnega avtobusa resen opomin odgovornim faktorjem, da se pobrigajo za državne in banovinske ceste.

Profesor Emerik Beran

Jutri bomo spremili na njegovi zadnji poti na pobreško pokopališče pokojnega profesorja Berana, ki si je želel svoj počitek tukaj ob strani svojih staršev. Posebno za predvojni čas pomeni Beran osebnost, ki je močno in odločujoče vplivala na mariborski glasbeni razvoj; v povojni dobi pa je bilo glavno njegovo torišče novo ustanovljeni ljubljanski konservatorij. Štejemo ga torej po vsej pravici med one zaslužne češke glasbenike, ki so pri nas v Sloveniji pomagali graditi glasbeno kulturo ter jo dvigati na ono stopnjo, s katero se lahko danes ponašamo.

Na brnskem konservatoriju je bil učenec znamenitega češkega skladatelja Levša Janačka, ki ga je štel med svoje najboljše in najljubše učence ter ostal z njim v prijateljskih odnošajih do smrti. Leta 1898 je prišel v Maribor kot profesor glasbe na moško učiteljišče, kjer je deloval do svoje upokojitve. Nato je bil pozvan v Ljubljano, da izvede organizacijo oddelka za čelo na konservatoriju; poučeval je tukaj do zadnjega časa, dokler ga ni zdravstveno stanje prisililo, da se je odpovedal temu delu. Vse svoje življenje se je pa intenzivno bavil s skladbo; njegovo kompozicijsko znanje je bilo fundamentalno in obširno ter je vsled tega užival v glasbenih krogih primeren sloves. Deloval in izpopolnjeval se je pa tudi nepretrgoma. Njegove skladbe so številne in obsegajo vsa področja muzikalnega ustvarjanja, od priprostejših vokalnih skladb pa tja do največjih instrumentalnih oblik, do simfonije in opere.

Za slovenski Maribor je še važno, da si pokličemo v spomin pomen njegovega tukajšnjega delovanja. Beran je v Mariboru kot čitalniški pevovodja seznanil občinstvo šele z lepotami slovenske pesmi. Bilo je to takrat, ko je v Ljubljani spravil Hubad slovensko narodno pesem na koncertni oder. Iz sodobnih poročil je razvidno, da so bili njegovi nastopi prava odkritja. Tudi pozneje je ostal v zvezi s čitalniškim muzikalnim življenjem, prirejal komorno-glasbene večere i. dr. Ko je bil na svečanostni način otvorjen Narodni dom, ki je postal središče mariborskega slovenskega življa, je vodil Beran muzikalni del proslave.

Zasluge Beranove za mariborsko slovensko muzikalno življenje so nemalijive!

H. D.

REZERVNIM OFICIRJEM

Vse v Mariboru stanujoče rezervne oficirje opozarjamo na sledeča obvezna predavanja, ki se vršijo tekom meseca marca in sicer: **Za vse gg. rezervne sanit. oficirje:** 1. 14. marca od 20. do 21. v dvorani Splošne bolnice. 2. 18. marca od 20. do 22. v dvorani Splošne bolnice. 3. 21. marca od 20. do 21.30 v dvorani Splošne bolnice.

Za vse ostale rezervne oficirje: 1. „O važnosti mobilizacije" 16. marca od 20. do 22. v dvorani Ljudske univerze na Slomškovem trgu. 2. „Obramba pred oklopnimi edinicami" dne 19. marca 1940 od 20. do 22. v dvorani Ljudske univerze na Slomškovem trgu.

DRŽAVNI TOŽILEC DR. ZORJAN OSTANE V MARIBORU

Nedavno smo poročali, da je šef tukajšnjega državnega pravdništva dr. Matko Zorjan napredoval v 3/II in bil imenovan za starešino okrajnega sodišča pri Sv. Lenartu. Sedaj pa iz Beograda poročajo, da je dr. Zorjan spet postavljen za državnega tožilca v Mariboru.

BRIVSKI IN FRIZERSKI MOJSTRI: CENE OSTANEJO ISTE

Sinoči je bil pri Povodniku dobro obiskani sestanek brivskih in frizerskih mojstrov, ki ga je vodil g. Juratič. Razpravljali so o gospodarskih vprašanjih, o naraščajoči draginji ter o novih cenah v brivskih in frizerskih salonih. Po burni debati po izčrpnem poročilu predsednika g. Novaka je bilo sklenjeno, da kljub podražitvi brivsko frizerskih potrebščin cen ne bodo dvignili. Iste cene ostanejo za trajne kodre in iste tudi v moški stroki. Sklep je bil soglasen in se ga morajo vsi brivci in frizerji držati. Trajni kodri v okolici veljajo 60, na periferiji 70 in v mestu 80 din.

MINIMALNE CENE ZA ODKUP BOMBAŽA

Po sklepu trgovinskega in kmetijskega ministrstva so določene sledeče minimalne odkupne cene za letošnji pridelek bombaža: prvovrstno bombažno vlakno po 26 din kg, slabše kvalitete po 20 din kg. Domači bombaž pa bodo morali odkupiti uvozniki surovega bombaža. Letošnje cene bombaža so torej povišane za 60%.

m **Ljudska univerza v Studencih** pripravlja za svoje člane in prijatelje zanimivo predavanje o temi „Moji dijaki, njih profesorji in demokratizacija šolstva". Predava g. prof. Jan Šedivy. Posebno vabimo roditelje, ki imajo deco v srednjih šolah, kakor tudi pedagoge, ki se zanimajo za problem nove srednje šole. Predavanje bo v dvorani deške ljudske šole v Studencih 14. marca zvečer ob 19.

m **Zveza upokojenih častnikov, vdov in sirot v Mariboru** ima občni zbor 31. marca, ob 10. v Reharjevi sobi Nabavljalne zadruge državnih in samoupravnih nameščencev.

m **Trgovska in obrtniška bolniška blagajna** ima drevi ob 20. občni zbor v gremijalni dvorani Jurčičeva ul. 8/I, levo.

m **Pred Putnikom ni mesta za odpadke.** Na Trgu Svobode pred prostori mariborskega Putnika so stojnice z južnim sadjem. Kupci in drugi mečejo odpadke in oranžne lupine, kar za stojnicami ali celo pred izložbami Putnika. Jasno je, da to ni v skladu s težnjami Putnika, ki skrbi za olepšavo mesta. Branjevci naj v bodoče pazijo, da se tam ne bodo odlagali razni odpadki.

m **Sodna vest.** Za starešino okrajnega sodišča v Prevaljah je imenovan dr. Rudolf Adamič, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru.

m **Napredoval je** v 4/I sodnik dr. Mirko Kejžar iz Maribora.

m **Tečaj županov** je bil v ponedeljek za župane iz okrajev Maribor levi in desni breg, Ptuj, Konjice in Dravograd. Tečaja se je udeležilo 70 županov. Predavala sta strokovnjaka banske uprave dr. Kukman in Lesar o občinskih uslužbencih in o proračunih.

m **Zadružno predavanje** v Ljudski univerzi bo šele danes. Predaval bo prof. Ladislav Mlaker o zadružništvu v raznih ekonomskih sistemih.

m **Ljudska univerza.** Ljudska univerza priredi v petek 15. t. m. skupno s Tujsko prometno zvezo in Jadransko stražo predavanje ravnatelja C. Vrignanina iz Sušaka o „Hrvatskem Primorju. Predavanje pojasnjuje izredno lep in poučen film, ki je bil prikazan v vseh evropskih državah z največjim uspehom „Od Zagreba do Raba". Popoldne ob 15. uri predstava za dijaštvo z istim sporedem.

m **Železničarji,** ki so bili nastavljeni po letu 1923 pa se jim štejejo službena leta za napredovanje in pokojnino, ki so jih prebili pri železnici pred nastavitvijo, imajo sestanek v petek, 15. t. m. ob pol 15. v dvoriščni dvorani na Ruški cesti 7.

m **Materinski tečaj.** Jutri bo na Ljudski univerzi v okviru materinskega tečaja predavanje prof. A. Černejeve iz Ljubljane o temi „Naš čas in vzgoja". Starši, udeležite se tega zadnjega predavanja polnoštevilno.

m **Lepo odhodnico** so pripravili naši poštni uradniki svojemu dolgoletnemu predsedniku g. inspektorju Matku Kumarju, ki je bil pred kratkim upokojen. Lepe priznalne besede je spregovoril uvodoma sedanji predsednik g. Cunta, ki je poudarjal zasluge g. Kumarja za zgraditev — Poštarskega doma — na Pohorju. Njegove organizacijske zasluge so poudarjali v svojem govoru predsed. sekcije g. Šturm in podpred. g. Kumar Jože ter predsed. pododbora Ljubljana g. Aplenec. G. Kumar je dobil od uradništva telegr. oddelka za spomin prav lepo darilo. Ves ginjen nad pozornostjo se je g. Kumar v daljšem govoru poslovil od svojih bivših tovarišev.

m **Cigava je šahovnica?** Neka dijakinja je pred bifejem v Slovenski ulici našla šahovnico, ki jo dobi lastnik na policiji.

m **Od doma je pobegnil** 11 letni šolar Ernest Fras iz Kejžarjeve ulice. Doslej za njim ni sledu.

m **Ukradeno občinsko blagajno so našli.** V noči na torek je bilo vlomljeno v pisarno mestnega socialno-političnega urada. Vlomilci so odnesli iz predstojnikove sobe ročno železno blagajno, v kateri je bilo 3000 din gotovine in vrednostnih papirjev za okoli 10.000 din. Blagajno so že našli. Storilci so jo na Pristanu vrgli v Dravo. Bila je seveda prazna.

m **Vabilo!** Predavanje o kokošjereji, kuncereji itd., bo 17. ob 10 v gostilni Zupan v Devici Mariji v Brezju.

* **Jadran-Nanos"** vabi vse pevce na pevski sestanek, ki se vrši **jutri,** 14. marca, ob 20. uri v društvenih prostorih.

* **Zopet imate priložnost,** da si z neznatnim vložkom pridobite veliko premoženje! To edinstveno pot do bogastva vam nudi drž. razredna loterija, ki prične prihodnji mesec svoje 40. kolo. Nove srečke so že dospele in se dobe od 13. t. m. dalje v naši hiši sreče in glavni kolekturi drž. razredne loterije bančni poslovalnici **BEZJAK,** Maribor Gosposka ulica 25. Sreča vas zopet kliče — odločite se čimprej!

m **Nočna lekarniška služba.** Od 9. do vključno 15. t. m.: Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; Lekarna pri angelu varuhu, Aleksandrova c., tel. 22-13.

Kino

* **Grajski kino.** Danes zabavni nemški film „Avantura opolnoči". Olga Čehova, Paul Klinger, Georg Aleksander.

* **Esplanade-kino.** Veliki glasbeni film „Čardaš - Kavalirji" z Gustav Fröhlichom. Veselje, smeh, ciganska glasba, temperament.

* **Union kino.** „Donski kozaki", največja filmska drama iz življenja kozakov z Vero Korene. Sijaj in razkošje.

Mariborsko gledališče

Sreda, 13. marca: Zaprto.

Četrtek, 14. marca, ob 20.: „Vdova Rošlinka". Red A.

Zasedba v angleški opereti „Gejši". V glavnih vlogah nastopajo: Igličeva kot gejša O Mimosa San; Marica Brumen-Lubejeva kot Molly, Fairfaxova zaročenka; Kovičeva kot tolmačica Juliette; Gorinškova kot lady Constance; Gorinšek kot guverner marki Imari; Manoševski kot angleški mornarski kapitan Fairfax, Harastovič kot Kitajec, čajarnar Wun-hsi. V vidnejših vlogah so še: P. Kovič kot Takamini, policijski nadzornik v službi markija Imarija, Kamuščič kot japonski častnik Katana, Savinova kot Mary Worthingtonova, Mollyjina prijateljica in drugi.

Radio

Sreda ,13 .marca

Ljubljana: 18. mladinska ura; 18.40 staroslovenska kultura; 19. poročila; 19.20 umetnost in narodnost (dr. Drago Cvetko); 20. pevski koncert „Ljubljane", 20.45 lahka gl.; 21.10 koncert tamburaškega orkestra; 22. poročila; 22.15 plesna gl. — **Beograd:** 18.05 pl. gl.; 19.40 plošča; 20. prenos iz opere. — **Sofija:** 18.45 tamburaški orkester; 20.30 instrumentalni koncert; 21. ruske romance; 22. pl. gl. — **Kalundborg:** 20. zabavni koncert; 20.45 glasbene ilustracije; 21.30 godalni orkester; 22.45 glasba iz filmov. — Radio-Paris: **19.15** sonate za klavir in violino ;21.45 Delibesova kom. opera „Kralj je tako dejal . . ."; 23.30 komorni trio. — **Toulouse:** 19.30 lahka gl.; 19.45 salonski orkester; 21.20 odlomki iz operet;23. pl. gl. — **Milano:** 21. Wagnerjeva opera „Parsifal". — **Firenze:** 20.30 glasba iz filmov; 21. opereta. — **Berlin:** 20.30 Dunajski valček. — **Bratislava:** 19.30 prenos iz opere.

Izdelovanje likerjev, desertnih vin in sirupov ter žganjarna

JAKOB PERHAVEC

MARIBOR, GOSPOSKA ULICA 9 - TEL. 25-80

Rum, konjak, slivovka, brinjevec, droženka in klekovača. Specialiteta: Grenčak in vermut.

Na debelo! *Na drobno!*

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 par, najmanjša pristojbina za te oglase le din 8.—. Družbe, preklici, dopisovanja in ženitovanjski oglasi din 1.— po besedi. Najmanjši znesek za te oglase le din 10.—. Debelo tiskane besede se računajo dvojno. Oglasni davek za enkratno objavo znaša din 2.—. Znesek za male oglase se plačuje takoj pri naročilu, oziroma ga je vposlati v pismu skupaj z naročilom ali pa po poštni položnici na čekovni račun št. 11.409. Za vse pismene odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znamka za 3 din

Razno

MODRČKI
stezniki, rokavice, nogavice, damsko perilo najceneje pri Š. Ketiš-u, Stolna 1. 11406-1

PREPRIČAJTE SE,
da dobite v vseh nujnih zadevah najtočnejša navodila pri astrografologinji Mme. Felicitas. Sodna ulica 26-III., vrata 8. 1127—1

ZA POMLAD
lepe ročne torbice, kovčege za potovanje, nahrbtnike, denarnice listnice, gamaše, nogometne žoge, nagobčnike, ovratnice in vrvice pa psi itd. priporoča Iv. Kravos, Maribor, Aleksandrova cesta 13. Telefon 22-07.

NAKUPOVALCE LESA
iščem. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Nakupovalec«. 1145—1

Iščemo za pogon lokomobile izprašanega
I. STROJNIKA.
Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »S«. 1166—1

IZURJEN ŠOFER IN AVTO MEHANIK
Luka Orešnik, ki se je s svojo družino pred meseci vrnil iz Finske, išče zaposlitev. Zaslužka je res nujno potreben. Javnost naj pokaže socialni čut in zavednost napram Slovencu-trpinu! Naslov v ogl. odd. »Večernika.

PREMOG
za domačo in centralno kurjavo ter industrijo nudi premogovnik Ključarovci pri Ormožu. 934-1

ALI ŽE VESTE
da kupite najceneje za praznike rozine slive, lešnike, čokolade, mandeljne itd. v trgovini Josip Lešnik, Krekova ulica 6. 1221-1

OTROKA
oddam v oskrbo. Vprašati popoldan od 4. ure Livadna 8 — Nova vas. 1226-1

NOGAVICE
kombinežo, srajce, kravate itd., vedno novi vzorci kakor razno manufakturno blago najceneje. Magdalenska oblačilnica A. Kumperščak, Dvořakova-Valvazorjeva. 1229-1

Kupim

KUPUJEM
vsakovrstni rezan les ali v hlodih. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Plačam takoj«. 1146—3

Kupim nov ali malo rabljen
BOLNIŠKI VOZIČEK
za cesto brez pogona. Ponudbe pod »Bolniški voziček« na ogl. odd. 1234-3

Prodam

CEPILNA SMOLA
po din 48.— za kg, Mixdrin, Neodendrin, tobačni izvleček in umetna gnojila oddaja Kmetijska družba, Meljska cesta 12, tel. 20-83. 683-4

OMARA S ČRKAMI
za črkostavce ali tiskarne na prodaj. Vprašati Mariborska livarna in tvornica kovin, Maribor, Motherjeva ulica 15 1010-4

KRASNO POHIŠTVO
kompletno, za 2 osebi, iz mehkega lesa, v lepi barvi, skoraj novo, prodam zelo ugodno. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 1217-4

PRODAM ŠTEDILNIK.
Ogleda se Sodna ul 2. Temerl. 1222-4

Ugodno prodam
STANOVANJSKO OPREMO
in odstopim lokal takoj v mestu Mariboru, pripraven za čevljarja ali krojača. Naslov v ogl. odd. »Večernika«. 1224-4

OTROŠKO HARMONIKO
dobro ohranjeno, prodam. — Naslov v ogl. odd. 1225-4

Stanovanje

ENOSOBNO STANOVANJE
lepo, se odda na Koroški cesti 27. Vprašati pri hišniku. 1104-5

DVOSOBNO STANOVANJE
se takoj odda mirni stranki. Vprašati Stražunska 17, Pobrežje. 1201-5

SOBO IN KUHINJO
oddam. Pobrežje, Dr. Verstovškova 1. 1173-5

STANOVANJE
2 sobi in kuhinja, lepo, sončno se odda mirni stranki brez otrok. Principova 9. 1214-5

2 MALI SOBI IN KUHINJO
oddam 2—3 osebam. Pobreška c. 21, blizu cerkev. 1227-5

DVOSOBNO STANOVANJE
oddam. Vprašati Klavniška ul. 5. 1212-5

SOBA S ŠTEDILNIKOM
in dvosobno stanovanje se odda takoj. 6sobno stanovanje z vsem komfortom, ev. deljeno, se odda takoj. Vprašati: Tyrševa ul. 24-I, desno. 1051-5

Stanovanje išče

ZAKONCA
brez otrok iščeta za junij ali tudi pozneje enosobno stanovanje, ev. s kabinetom in predsobo. Pogoj: čisto, centrum ali neposredna bližina mesta. Ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Točen plačnik«. 1022-6

DVOSOBNO STANOVANJE
moderne, iščem v sredi mesta za dve osebi. Ponudbe: Društvo hišnih posestnikov. 1175-6

Sobo odda

GOSPOD
se sprejme na hrano in stanovanje. Koroščeva 6-II, vrata 8. 1181-7

OPREMLJENA SOBA
s posebnim vhodom se odda. Maribor, Jerovškova ul. 32. 1186-7

OPREMLJENA SOBA
sončna, se takoj odda. Koseskega ul. 37. 1215-7

SONČNA SOBA
z 2 posteljama se odda. Frančiškanska 21-II. 1230-7

Sobo išče

ČISTO, PRAZNO SOBO
iščem za 1 mesec v bližini Kralja Petra trga. Cenj. ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »300«. 1211-8

Službo dobi

IŠČE SE MLADO DEKLE
staro do 18 let, pridno in pošteno, k dvema otrokoma. Nastop takoj. Plača po dogovoru, oz. možnosti. Pismene ponudbe na ogl. odd. »Večernika« pod »Ljubiteljica otrok« 1180-9

2 SAMOSTOJNA KLEPARSKA POMOČNIKA
se takoj sprejmeta. Naslov v ogl. odd. 1216-9

KROJAŠKEGA POMOČNIKA
in pomočnico sprejmem takoj. Vidč, Nova vas. 1232-9

ZANESLJIVEGA VRATARJA
po možnosti bivšega detektiva ali orožnika, za službo podnevi. Dobri računarji imajo prednost. Ponudbe pod »Svečane« na ogl. odd. »Večernika«. 1167—9

Službo išče

ŠIVILJSKA POMOČNICA
s par letno prakso želi spremeniti službo Naslov se izve v ogl. odd. »Večernika pod »Zanesljiva«. 1210-10

Pouk

NEMŠČINA, ITALIJANŠČINA, FRANCOŠČINA,
po lahki, hitri metodi. Individualen pouk, zajamčen uspeh. Aleksandrova 14-I, levo. 1223-13

V najem

TRGOVINA
z meš. blagom, na zelo prometnem kraju okolice Maribora se odda v najem. Ponudbe na ogl. odd. pod šifro »Kapital«. 1207-15

PISARNIŠKI PROSTORI
nasproti kolodvora se takoj oddajo v najem. Vprašati pri Bernhard, Aleksandrova 51. 1231-15

Kam, kje?

DOSPELO
novo izborno vino. Prepričajte se! Trafenik, »Prešernova klet« v Gosposki ulica, telefon 25-43. 634-17

SAMO V GOSTILNI »SPLIT«
dobite pristni dingač in vugova. Koroška c. 39. 1233-17

King Shoe
MAREC 1940
Sreda 13 — 31 dni
Pred sezono!
prodajamo 300 parov
letnih čevljev in sandalet
po starih cenah
od 125·- do 195·-
Oglejte si stransko izložbo
„KINGSHOE"
Gosposka ulica 30

Spomnite se CMD!

ZEISS
Dipl. optik
E. PETELN
MARIBOR - GRAJSKI TRG 7

Trsne cepljenke
prvovrstne, nudi splošno znana trsnica Ivan Ratej-Slovenska Bistrica. Mnogoštevilna priznanja na razpolago.

Zlato in srebro,
briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup
M. Ilgerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

OKASA
tablete
Pri spolni slabosti lahko poskusite
OKASA
tablete
za moške
100 komadov din 220·—
proti povzetju
Zastopnik: Lekarna
Mr. Rožman Miroslav
Beograd — Terazije 5
Ogl. reg. S. 5846 36

ELEKTROTEHNIČNO PODJETJE
M. LEBEN, Maribor, Koroška cesta 28
Zgradba elektrarn, električnih krajevnih omrežij, instalacije v hišah in tovarnah. — Zmerne cene.

S 1. aprilom t. l. se odda v najem več
VELIKIH PRAZNIH SOB
posebno prikladnih za pisarne, klubske prostore in slično, v središču mesta. Istotam se odda tudi več manjših praznih sob za samska stanovanja. Pismena pojasnila daje Klub absolventov trgov. akademije v Mariboru, Tyrševa 2, ali telef. 26-28

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je naš dobri oče in stari oče, gospod

Ivan Lešnik

gostilničar in posestnik

davi, ob 11. uri, po kratki bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek ob 16. uri iz mrtvašnice v Radvanju.

Maša zadušnica se bo brala 16. marca 1940, ob 6. uri zjutraj, v cerkvi v Radvanju.

Nova vas dne 13. marca 1940.

Žalujoči ostali, rodbine Šiker in Klemenčič.

Ako želite oglaševati, pokličite telefon:
25-67

aboza obleke
moško perilo
kravate
nogavice
klobuke
kupite najceneje
Kotnik
Maribor
Grajski trg 1

Pozor! BENCIN Pozor!
je trajna skrb za lastnike avtomobilov. Zato si pustite montirati MC-GENERATOR, ki se kuri z domačim ogljem, s katerim prihranite do 80%.
Strojna delavnica LJUBLJANA, Sv. Pétra cesta 85

Izdaja in urejuje ADOLF RIBNIKAR v Mariboru. Tiska Mariborska tiskarna d. d., predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceniku. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in uprava: Maribor, Kopališka ulica 6. — Telefon uredništva štev. 25-67 in uprave štev. 28-67. — Poštni čekovni račun štev. 11. 409.